

Lokal läroplan 2019

ALLMÄNNA DELEN KAPITEL 1–12, LOVISA

TIMO TENHUNEN

Innehåll

1. LOVISAS LOKALA LÄROPLAN	4
Läroplanens struktur	4
Utvärdering och utveckling av läroplanen	4
Studiegång i skolarbetet	5
Språkprogram	6
Betonad undervisning	6
Valfria ämnen	6
Elevhandledning	6
Fysisk och psykisk verksamhetsmiljö	7
2. VÄRDEGRUNDEN FÖR DEN LOKALA LÄROPLANEN I LOVISA OCH UTVÄRDERING AV VÄRDEGRUNDEN .8	
Kulturell mångfald är en rikedom	8
Syn på lärande	8
Barnvänlig kommun	8
3. DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGENS UPPDRAG OCH ALLMÄNNA MÅL	10
Kulturstigen	10
4. VERKSAMHETSKULTUREN I EN ENHETLIG GRUNDLÄGGANDE UTBILDNING	12
Mångvetenskapliga lärområden	12
5. ORDNANDE AV SKOLARBETE SOM FRÄMJAR LÄRANDE OCH VÄLBEFINNANDE I LOVISA	14
Samarbete	14
Fjärruppkoppling i undervisningen	15
Undervisning i sammansatt klass	15
Årskursintegrerade studier	15
Flexibel grundläggande utbildning	17
Fostrande samtal och disciplinära åtgärder	18
Annan verksamhet som stödjer målen för undervisning och fostran	18
6. BEDÖMNING AV ELEVENS LÄRANDE OCH KUNNANDE I DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN	19
Bedömningens syften i den grundläggande utbildningen	19
Formativ bedömning	19
Summativ bedömning	20
Allmänna principer för bedömningen	21
Bedömning av lärande och kunnande	23
Studiegången i den grundläggande utbildningen	25

Gemensamma läroämnen och valfria ämnen som ska bedömas i slutet av läsåret	26
Slutbedömning i den grundläggande utbildningen	27
Frånvaro och dess inverkan på bedömning.....	30
Ny bedömning och rättelse av bedömning	30
Särskild examen och betyg över studier som avlagts genom särskild examen.....	35
Frågor som avgörs på lokal nivå	36
7. STÖD FÖR LÄRANDE OCH SKOLGÅNG	37
8. LOVISA STADS ELEVHÄLSOPLAN	38
1 INLEDNING	38
2 UPPSKATTNING AV DET TOTALA BEHOVET AV ELEVHÄLSA OCH DE ELEVHÄLSOTJÄNSTER SOM ÄR TILLGÄNGLIGA.....	40
2.1 Uppskattning av det totala behovet av elevhälsa	40
2.2 Uppskattning av tillgängliga elevhälsotjänster	40
3 ÅTGÄRDER FÖR FRÄMJANDE AV GENERELLT INRIKTAD ELEVHÄLSA	41
3.1 Generellt inriktad elevhälsa i förskoleundervisningen	41
3.2 Generellt inriktad elevhälsa inom den grundläggande utbildningen och förberedande undervisningen	43
4 ÅTGÄRDER FÖR ORGANISERING AV NÖDVÄNDIGA STÖDÅTGÄRDER, INDIVIDUELLT INRIKTAD ELEVHÄLSA	46
4.1 Individuellt inriktad elevhälsa i förskoleundervisningen.....	46
4.2 Individuellt inriktad elevhälsa inom den grundläggande utbildningen.....	48
4.2.3 Utarbetande och förvarande av elevhälsojournaler inom den grundläggande utbildningen ...	51
4.2.4 Plan för elevens stöd i situationer där eleven förvägras undervisning, under förvägrandet och vid återgång till undervisning	51
5 ORDNANDE AV SAMARBETE MED AKTÖRER SOM STÖDER ELEVENS VÄLBEFINNANDE	52
5.1 Ordnanande av samarbete inom förskoleundervisningen.....	52
5.2 Ordnanande av samarbete inom den grundläggande utbildningen	53
6 PLAN FÖR HUR BARN, ELEVER OCH STUDERANDE SKYDDAS MOT VÅLD, MOBBNING OCH TRAKASSERIER SAMT KRISPLAN.....	56
6.1 Plan för hur eleverna skyddas mot våld, mobbning och trakasserier	56
6.2 Förfaring vid akuta kriser och hotfulla eller farliga situationer.....	57
7 TILLSYN ÖVER ELEVHÄLSAN	57
7.1 Genomförande av egenkontroll i Lovisa.....	57
9. MÖJLIGHETER ATT STUDERA MODERSMÅL OCH LITTERATUR, DET ANDRA INHEMSKA SPRÅKET OCH FRÄMMANDE SPRÅK.....	58

<i>Studier i lärokurserna i modersmål och litteratur</i>	58
<i>Lärokurser i det andra inhemska språket och främmande språk</i>	58
10. SÄRSKILDA FRÅGOR SOM ANKNYTER TILL SPRÅK OCH KULTUR	58
11. UNDERVISNING PÅ TVÅ SPRÅK	58
12. VALFRIHET I LOVISA	59

1. LOVISAS LOKALA LÄROPLAN

Läroplanens struktur

Den lokala läroplanen för Lovisa följer samma struktur som de nationella grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Läroplanen publiceras som en elektronisk version på stadens webbplats och på skolornas Peda.net-sidor.

I Lovisa är den finska och svenska läroplanen identiska med undantag för språkprogrammen. Alla centrala planer och verksamhetsmodeller som kompletterar och preciserar läroplanen och styr undervisningen är enhetliga för stadens skolor inom den grundläggande utbildningen.

Skolorna kan samarbeta över kommun- och språkgränser och bekanta sig med andra skolors verksamhetskulturer.

Utvärdering och utveckling av läroplanen

Eleverna och vårdnadshavarna har hörts flera gånger under läroplansprocessens gång. Det har ordnats föräldramöten för vårdnadshavare, och elever, vårdnadshavare, undervisningspersonal och beslutsfattare har erbjudits möjlighet att besvara olika enkäter. Personalen har jobbat med läroplanen under såväl möten som fortbildningsdagar. Även övriga aktörer, som till exempel företagsföreningen och Lovisa stads kulturväsende, har involverats i läroplansprocessen.

Den lokala läroplanen för förskoleundervisningen har uppgjorts parallellt med den lokala läroplanen för den grundläggande utbildningen. Också Lovisa stads plan för småbarnspedagogik har uppgjorts så att den beaktar den lokala läroplanen för den grundläggande utbildningen. Dessutom skrivs läroplanen för grundläggande konstundervisning i samarbete med Lovisa stads personal. Avsikten är att olika styrdokument som styr undervisningen och/eller påverkar den passar ihop och kompletterar varandra i tillämpliga delar.

I läroplansarbetet har stadens strategi och därtill hörande dokument beaktats liksom även resultat från olika enkäter som har genomförts under bland annat föräldra- och informationsmöten. Undervisningspersonalen i Lovisa stad har samarbetat med andra enheter inom staden då läroplanen har utarbetats, till exempel med kulturväsendet då Kulturstigen uppgjordes samt med enheten för barn och unga inom social- och hälsovårdstjänsterna då kapitlet om elevhälsa skrevs. Det samarbetades främst i arbetsgrupper som redan fanns, till exempel i välfärdsgruppen för barn och unga och i elevhälsans styrgrupp. Resultaten från enkäterna och undersökningarna beaktas då skolornas läsårsplaner görs upp.

Läroplanen ska främja en fortlöpande utveckling av undervisningens kvalitet och stärka utbildningens kontinuitet. Den ska skapa en god grund för övergången från förskoleundervisningen till den grundläggande utbildningen och från den grundläggande

utbildningen till följande utbildningsstadium. Läroplanen ska utarbetas med hänsyn till övriga lokala planer. Sådana planer är till exempel:

- planen för småbarnspedagogik
- läroplanen för förskoleundervisningen
- eventuell plan för undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen
- planen för morgon- och eftermiddagsverksamheten
- välfärdsplanen för barn och unga enligt barnskyddslagen
- de skolspecifika jämställdhetsplanerna enligt jämställdhetslagen (plan som utarbetats på basis av en enkät om jämställdhet, ingår i läsårsplanen)
- likabehandlingsplanen enligt diskrimineringslagen
- eventuell plan för hållbar utveckling och kulturell fostran och övriga planer och beslut som utbildningsanordnaren fattat i synnerhet angående utbildning, barn, ungdomar och familjer.
- planen för användning av informations- och kommunikationsteknik

Timfördelning

Bilaga 1

Studiegång i skolarbetet

I årskurs 1–6 samt i klassbunden specialundervisning kan undervisningen ordnas i sammansatta klasser. I så fall läses växelkurs ifall det gagnar elevgruppen. Under läsåret som börjar med jämnt år läser eleverna stoffet för årskurserna 1, 3, 5, 7 och 9.

Undervisningen framskrider huvudsakligen enligt årkurs. Vid behov kan en plan för lärandet för årskursintegrerade studier uppgöras för en enskild elev eller en mindre grupp elever. Även för elever som följer ett eget studieprogram uppgörs en plan för lärandet. För elever som följer ett eget studieprogram eller får årskursintegrerad undervisning fattas ett förvaltningsbeslut enligt 18 § i lagen om grundläggande utbildning (se även 5. *Årskursintegrerade studier*).

Undervisningen ordnas i huvudsak indelad i läroämnen eller enligt verksamhetsområde. I skolorna i Lovisa ordnas minst en gång om läsåret mångvetenskapliga lärområden som omfattar minst 30 årsveckotimmar. Eleverna involveras i planeringen av dessa lärområden. I Lovisa avgör skolorna själva vilka teman som tas upp i de mångvetenskapliga lärområdena. De mångvetenskapliga lärområdena skrivs in i skolans läsårsplan. Även utbildningsanordnaren kan bestämma gemensamma teman för alla skolor.

Språkprogram

I de finska skolorna i Lovisa läser eleverna engelska som A1-språk från årskurs 1. Svenska kan väljas som A2-språk från årskurs 4. Eleverna läser svenska som B1-språk från och med årskurs 6. B2-språket i årskurserna 8 och 9 kan vara spanska, franska eller tyska.

Eleverna i de svenskspråkiga skolorna läser finska som A1-språk från årskurs 1 och engelska som A2-språk från och med årskurs 4. På årskurserna 7–9 erbjuds tyska, franska och i den mån det är möjligt även ryska som tillval. Dessa språk läses som B2-språk.

Betonad undervisning

I Lovisa erbjuds idrottsbetonad undervisning enligt resurserna från och med årskurs 7, gruppstorlek minst 14 elever. I planen ingår elevantagningskriterier, den intensifierade undervisningens innehåll, mål, timfördelning och bedömning. Den lokala planen anges i det läroämnesspecifika avsnittet (GYMNASTIK -> 15.4.7.2).

Valfria ämnen

Vilka valfria ämnen som erbjuds och på vilken årskurs de valfria ämnena studeras fastställs årligen i skolornas meddelande om valfria ämnen.

Elevhandledning

Planen för elevhandledningen finns som bilaga till skolornas läsårsplan. I den skolvisa elevhandledningsplanen beskrivs elevhandledningens struktur och förfaringssätt, arbets- och ansvarsfördelning, arbete i sektorövergripande nätverk, samarbete mellan hemmet och skolan i frågor som gäller handledning, samarbete med arbetslivet samt arrangemang för praktisk arbetslivsorientering.

Plan för elevhandledning för årskurserna 1–6

I Lovisa utgör elevhandledningen en integrerad del av den övriga undervisningen i årskurserna 1–6. I årskurserna 3–6 kan skolorna reservera egna lektioner för elevhandledning om de vill. Klassläraren ansvarar tillsammans med de övriga lärarna för elevhandledningen.

Om möjligt samarbetar man med föräldraföreningen, det lokala ungdomsväsendet och fritidsväsendet. Man strävar efter att utnyttja samarbetet med de lokala föreningarna och företagen i skolans verksamhet.

Vårdnadshavarna meddelas aktivt om till exempel språkval och man hjälper dem att förstå valens inverkan på möjligheterna till fortsatta studier. På mötena med vårdnadshavare diskuterar man elevens val samt frågor som gäller lärande och skolgång ur elevhandledningens perspektiv.

I årskurserna 1 och 2 ligger tyngdpunkten på att bekanta sig med yrken i den närmaste omgivningen till exempel med hjälp av besökare. I årskurserna 3–6 bekantar man sig i den

mån det är möjligt med yrken, arbetslivet och entreprenörskap i form av exkursioner och besök. Man strävar efter att samarbeta med lokala företagare och näringsidkare.

Elevhandledning för årskurserna 7–9

Handledningen ges i årskurserna 7–9 som handledning i klass, enskild handledning som fördjupar sig i individuella frågor och vid behov också som smågruppshandledning som baserar sig på stöd från en kamratgrupp. På årskurserna 7–9 erbjuds eleverna två årsveckotimmar elevhandledning. Syftet med handledningen är att hjälpa eleven att göra val som är realistiska i förhållande till hans kunskaper och egenskaper. Valen kan hänföra sig till bland annat studierna, utbildnings- och karriärmöjligheterna samt frågor som gäller vardagslivet och de sociala förhållandena.

Elevhandledningens mest centrala mål är att öka självkännetheten, att lära sig att utveckla färdigheterna att lära sig och att ge mer information om utbildningsmöjligheterna, arbetslivet och yrken. Handledningen är ett långsiktigt samarbete som kräver den ungas egen aktivitet och vilja och också stöd från vårdnadshavarna.

I alla ovannämnda frågor kan den unga själv eller vårdnadshavaren kontakta elevhandledaren. Varje elev har rätt till handledning.

Fysisk och psykisk verksamhetsmiljö

I Lovisa strävar man efter att skolorna bildar grupper som till sammansättning och storlek stöder elevernas utveckling och lärande. Såväl den fysiska som den psykiska lärmiljöns säkerhet tryggas genom aktiv övervakning och bland annat programmet KiVa Skola.

I skolornas vardag har eleverna möjlighet att utveckla sina samarbetsfärdigheter och öva upp sin förmåga att lösa konflikter. I skolorna i Lovisa handleds eleven att se sina styrkor. Det egna och andras arbete värdesätts. Gott uppförande och respekt mot andra är en viktig del av vardagen.

Skolorna i Lovisa erbjuder möjligheter till erfarenheter, upplevelser och information om den omkringliggande naturen. I alla skolor i Lovisa utnyttjas de möjligheter som utomhuspedagogik erbjuder.

Lovisa präglas av tvåspråkighet, närheten till havet och en levande landsbygd. I Lovisa finns det många byskolor som ligger utspridda i olika delar av den geografiskt stora kommunen. Skolornas fysiska ramar skiljer sig markant från varandra. Lovisa-regionen är ett historiskt viktigt område. Sjöfart och hamnverksamhet är kännetecknande för kuststaden Lovisa. Lovisa är byarnas stad, vilket betyder ett tätt samarbete med lokala aktörer och att de olika byarnas särdrag beaktas. I Lovisa tillämpas närskoleprincipen, och man samarbetar med de närliggande kommunerna.

2. VÄRDEGRUNDEN FÖR DEN LOKALA LÄROPLANEN I LOVISA OCH UTVÄRDERING AV VÄRDEGRUNDEN

Skolorna utvärderar värdegrunden årligen och antecknar den i sina läsårsplaner. Vid utarbetandet av värdegrunden tas hänsyn till det faktum att alla elever är unika och har rätt till god undervisning, till humanitet, bildning, jämlikhet och demokrati, till kulturell mångfald och hållbar livsstil. Värdegrunden iakttas i verksamhetsplanen. Elever, vårdnadshavare och övriga samarbetspartner inbjuds att delta i värdediskussionen. I diskussionen funderar man över och utvärderar förverkligandet av den grundläggande utbildningens värdegrund på kommunnivå och i den egna skolgemenskapen.

Kulturell mångfald är en rikedom

I Lovisa tar man hänsyn till den rikedom tvåspråkigheten medför och uppskattar kulturella skillnader. Samarbetet mellan skolor utvecklas ständigt både vad gäller vuxna och elever, till exempel genom gemensamma evenemang och temadagar.

Skolan har en viktig roll i att integrera elever från andra kultur- och språkgrupper i det finländska samhället.

Med hjälp av kommunikationsteknik är det möjligt att dela med sig av den egna kulturtraditionen och samtidigt vidga sin förståelse för världens olika kulturer.

Syn på lärande

Inom den grundläggande utbildningen satsar man på utveckling av en positiv pedagogik. Varje elev ska ha möjlighet att utvecklas och uppleva glädjen av att lyckas i skolarbetet. Den grundläggande utbildningen ska stärka elevens självbild, elevens tro på sin egen förmåga och elevens självkänsla. Lärandet ska vara mångfacetterat och eleven ska handledas i att förstå sin egen lärprocess och studera mer självständigt.

Under läsåret utvärderar eleverna sitt eget och skolkamraters lärande samt hur de kan påverka sin lärprocess. I utvärderingssamtal diskuteras också synen på lärandet. Utvärderingssamtalen hålls mellan elev och lärare, och vårdnadshavare bereds möjlighet att delta. Uppföljandet av inlärningsprocessen ska vara en aktiv process som pågår under hela läsåret.

Barnvänlig kommun

Lovisa stad arbetar enligt principerna för UNICEFs modell Barnvänlig kommun. Lovisa stad strävar efter att år 2024 bli fullvärdig medlem i Unicefs modell Barnvänlig kommun.

Inom den grundläggande utbildningen bör hela verksamheten genomsyras av de principer som gäller för Barnvänlig kommun. Värdegrunden hittas i FN:s konvention om barnets rättigheter, främst i artikel 12 och 13 som gäller barnets rätt att höras och uttrycka sina åsikter.

I skolorna kommer fokus främst att ligga på följande tre principer för en barnvänlig kommun:

1. LIKABEHANDLING
2. RÄTT TILL LIV, ÖVERLEVNAD OCH UTVECKLING
3. DELAKTIGHET

I grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen finns det skrivet att ovannämnda principer ska finnas med både som värdegrund och i den praktiska verksamheten (<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/grunderna-laroplanen-den-grundlaggande-utbildningen>).

De delar av läroplanen som är viktigast ur jämlikhets-, delaktighets- och utvecklingsperspektiven är värdegrunden, synen på lärandet, kulturell och kommunikativ kompetens, förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid samt de mångvetenskapliga lärområdena. Jämlikhets-, delaktighets- och utvecklingsperspektivet tas också upp i flera beskrivningar av vilka områden olika läroämnen ska behandla.

Barnparlamentet och ungdomsfullmäktige har hörts vid utarbetandet av gemensamma ordningsregler för skolorna. Varje skola utarbetar därtill spelregler för den egna skolan i samråd med elever, personal och vårdnadshavare. Dessa instruktioner skrivs in i skolans läsårsplan och utvärderas varje år.

Varje skola antecknar i läsårsplanen hur eleven kan vara delaktig, höras och påverka samt vara med i beslutsprocessen om skolans verksamhet.

3. DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGENS UPPDRAG OCH ALLMÄNNA MÅL

Den grundläggande utbildningen är stommen i utbildningssystemet och samtidigt en del av den kontinuerliga utbildningsprocess som börjar i förskolan. Den grundläggande utbildningen ska ge eleverna möjlighet att lägga grunden för en bred allmänbildning och att fullgöra sin läroplikt. Den ska också ge eleverna förutsättningar och behörighet för studier på andra stadiet. Den ska hjälpa eleverna att hitta sina egna styrkor och att med hjälp av lärandet bygga en framtid.

Den grundläggande utbildningen har förutom uppdraget att undervisa och fostra ett samhällligt uppdrag, ett kulturellt uppdrag och ett framtidsuppdrag. Den grundläggande utbildningen ska utvecklas enligt principen om inkludering. Man ska se till att utbildningen är tillgänglig och fri från hinder.

Den grundläggande utbildningen ska erbjuda eleverna möjlighet att på ett mångsidigt sätt utveckla sin kompetens. Den ska ge eleverna en positiv identitet som människor, lärande individer och samhällsmedlemmar.

Lovisa är en UNICEF Barnvänlig kommun, där verksamheten är elevcentrerad och delaktiggörande. Utbildningen är bra, individuell, jämlik och fri från diskriminering. I Lovisa främjas elevernas och personalens välbefinnande och förebyggs utslagning bland unga genom att satsa på stöd för lärande och skolgång. I undervisningen drar man nytta av naturens mångfald och Lovisas kulturmiljö. Skolorna i Lovisa satsar på företagande och betonar företagsamhet i undervisningen. Skolan samarbetar också i den mån det är möjligt med aktörer utanför skolan.

Undervisningen ordnas i huvudsak indelad i läroämnen eller enligt verksamhetsområde. I skolorna i Lovisa ordnas mångvetenskapliga lärområden som omfattar minst 30 årsveckotimmar. Eleverna involveras i planeringen av dessa lärområden. I Lovisa avgör skolorna själva vilka teman som tas upp i de mångvetenskapliga lärområdena. De mångvetenskapliga lärområdena skrivs in i skolans läsårsplan. Även utbildningsanordnaren kan bestämma gemensamma teman för alla skolor.

Kulturstigen

Det har utarbetats en plan för kulturfostran för den grundläggande utbildningen. Syftet med planen för kulturfostran är att låta alla elever i årskurs 1–6 och årskurs 7–9 årligen bekanta sig med olika kulturformer och konstarter och det lokala kulturarvet. För varje årskurs har fastställts en egen konstform eller kulturform. På så sätt får eleven ett mångsidigt tvärsnitt av kulturfältet när hen uppflyttas från en årskurs till en annan.

Syftet är att producera Kulturstigens etapper i samarbete med lokala kulturaktörer, konstinstitutioner och konstnärer. På så sätt får eleverna bekanta sig med sin egen regions olika konstformer, hobbymöjligheter och kulturhistoria. Kulturstigsverksamheten genomförs på två språk och når den grundläggande utbildningens alla årskurser i de olika

skolorna i Lovisa. Kulturtjänsterna i Lovisa stad koordinerar och utvecklar Kulturstigsverksamheten.

- Förskola: samarbete med biblioteken (sagostunder, boklekar, diplom och bibliotekskort på våren)
- årskurs 1 dans
- årskurs 2 bildkonst
- årskurs 3 litteratur/ordkonst
- årskurs 4 musik
- årskurs 5 lokalhistoria
- årskurs 6 scenkonst
- årskurs 7 museisamarbete
- årskurs 8 film-/mediekonst
- årskurs 9 kulturutflykt till Helsingfors

4. VERKSAMHETSKULTUREN I EN ENHETLIG GRUNDLÄGGANDE UTBILDNING

Målet i Lovisa är att skapa en verksamhetskultur som främjar lärande, delaktighet och lösningar som stöder skolengagemang, välbefinnande och en hållbar livsstil. De gemensamma målen för att utveckla verksamhetskulturen i Lovisa stad finns antecknade i skolornas läsårsplan. Varje skola preciserar i läsårsplanen sina mål för att utveckla den egna verksamhetskulturen och lärmiljön och arbetssätten. Också de gemensamma verksamhetsprinciperna samt genomförandet av samarbete och övrigt praktiskt genomförande fastställs i läsårsplanen.

I skolarbetet används systematiskt olika arbetssätt. Skolorna försöker skapa möjligheter till projektbaserat arbete och helhetsbaserat lärande samt till samarbete både inom skolan och med aktörer utanför skolan. Eleverna får enligt sin utvecklingsnivå vara med och planera, utveckla och utvärdera verksamheten.

Alla skolor erbjuder eleverna en så mångsidig lärmiljö som möjligt, som stöder och främjar elevernas sunda utveckling och välbefinnande i enlighet med deras ålder och förutsättningar. Eleverna ska lära sig att handla på ett ansvarsfullt och tryggt sätt i alla lärmiljöer. Arbetsro och en vänlig och lugn atmosfär stöder eleven.

I Lovisa har förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen ett nära samarbete; förskoleundervisningsgrupperna lyder under skolorna och fysiskt placerade i anslutning till skolorna. Man samarbetar också med gymnasierna i Lovisa.

Mångvetenskapliga lärområden

Skolorna antecknar målen för och innehållet i de mångvetenskapliga lärområdena i skolans läsårsplan. I de mångvetenskapliga lärområdena betonas ett funktionellt arbetssätt med hjälp av vilket eleverna får träna och fördjupa sina kunskaper. Arbetssätten kan planeras, väljas och utvärderas tillsammans med eleverna.

Skolan ansvarar för planeringen och genomförandet av de mångvetenskapliga lärområdena. Innehållet väljer man utgående från skolans egna resurser och enligt utbildningsanordnarens instruktioner. Arbetet ska dokumenteras. Av läsårsplanen ska framgå samarbetspartners samt tidtabell för genomförandet.

Eleverna ska ges respons under den tid som de arbetar med lärområdet. Elevernas kunskaper och färdigheter ska beaktas i den verbala bedömningen eller när man ger vitsord i de läroämnena som varit involverade i lärområdet. Självutvärdering, kamratrespons och respons i grupp tas också i beaktande vid bedömningen.

Lärområdena följs upp och utvecklas skolvis varje läsår. De utförda temaområdena beskrivs i verksamhetsberättelsen och presenteras för vårdnadshavare och övriga

intresserade på det vis skolan önskar. Även utomstående aktörer kan medverka i genomförandet av mångvetenskapliga lärområden.

De arrangemang och åtgärder med vilka man stöder och följer upp att de mångsidiga kompetenserna uppfylls beskrivs i den skolvisa läsårsplanen. Utbildningsanordnaren kan bestämma vilka mångsidiga kompetensområden som betonas under läsåret.

5. ORDNANDE AV SKOLARBETE SOM FRÄMJAR LÄRANDE OCH VÄLBEFINNANDE I LOVISA

All verksamhet i skolorna i Lovisa syftar till att skapa en trygg miljö som möjliggör lärande. Hela personalen ansvarar för att detta genomförs.

Gemensamt ansvar för skoldagen och samarbete

Övergångsskedet mellan förskola och årskurs 1 samt mellan årskurs 6 och årskurs 7 förbereds i förväg av skolans rektorer, lärare och kuratorer genom informationsöverföringsmöten. Eleverna får i god tid bekanta sig med det följande skolstadiet.

Skolorna uppmanas att samarbeta över språkgränsen genom besök och olika projekt.

I Lovisa samarbetar skolor och föreningar med varandra, särskilt i samband med olika kultur-, idrotts- och miljöevenemang. Långvariga projekt kan också ingå i samarbetet med andra parter. Utomstående aktörer besöker skolorna, och eleverna kan också bekanta sig med tjänster som tillhandahålls av staden. Utomstående aktörer kan delta i mångvetenskapliga lärområden i samarbete med skolan. Tyngdpunkten för Lovisa stads kulturpolitiska program ligger på barn och ungdomar. Samarbetet med skolor och daghem betonas. Genomförandet, uppföljningen och utvärderingen av samarbetet antecknas i skolornas verksamhetsberättelser.

Elever och lärare har möjlighet att delta i internationella projekt som skolorna beviljats. Klassläraren och klassföreståndaren har en central roll när det gäller att bedöma elevens välbefinnande. Som kommunikationsverktyg mellan hemmet och skolan används främst Wilma.

Utvärderande och handledande responssamtal mellan elev, vårdnadshavare och lärare hålls årligen.

Eleverna ges möjlighet att delta i planeringen och utvärderingen av de mångvetenskapliga lärområdena.

Samarbete

I Lovisa samarbetar skolor och föreningar med varandra, särskilt i samband med olika kultur-, idrotts- och miljöevenemang. Långvariga projekt kan också ingå i samarbetet med andra parter. Utomstående aktörer besöker skolorna, och eleverna kan också bekanta sig med tjänster som tillhandahålls av staden. Utomstående aktörer kan delta i mångvetenskapliga lärområden i samarbete med skolan. Tyngdpunkten för Lovisa stads kulturpolitiska program ligger på barn och ungdomar. Samarbetet med skolor och daghem betonas. Skolorna samarbetar också med aktörer som främjar elevernas välbefinnande.

Frånvaro följs upp enligt en gemensam modell i östra Nyland (kapitel 8). Åtgärderna för att främja elevens skolgång och minska frånvaro anges i en gemensam handbok.

Lovisa stad bedriver sin verksamhet enligt modellen Barnvänlig kommun. Alla skolor har en elevkår som samlas regelbundet, och från varje skola väljs representanter till barnparlamentet. Lovisa har också ett ungdomsfullmäktige. Skolorna ordnar elevkårsval eller utser representanter till elevkåren varje läsår. Elevkåren jobbar för att främja alla elevers trivsel i skolan och handleds av en lärare. Eleverna ges möjlighet att så mycket som möjligt delta i planeringen och genomförandet av gemensamma angelägenheter.

Fjärruppkoppling i undervisningen

I Lovisa finns det möjlighet att utnyttja distansundervisning mellan skolorna, om det är ändamålsenligt till exempel på grund av små undervisningsgrupper. Också sakkunnigbesök kan ordnas på distans.

Skolans personal ansvarar för eventuell undervisning som ges på distans. Målet är att alla ska ha möjlighet att ta del av den undervisning som Lovisa stad ordnar.

Undervisning i sammansatt klass

I årskurs 1–6 samt i klassbunden specialundervisning kan undervisningen ordnas i sammansatta klasser. I dessa fall läses växelkurs ifall det gagnar elevgruppen. Under läsår som börjar med jämnt år läser eleverna i regel stoffet för årskurserna 1, 3, 5, 7 och 9.

Årskursintegrerade studier

Enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen kan årskursintegrerade undervisningsarrangemang beröra en hel skola, elever på vissa årskurser/i vissa undervisningsgrupper eller enskilda elever som studerar i skolan. Årskursintegrerad undervisning möjliggör flexibel skolgång. Årskursintegrerad undervisning kan tillämpas till exempel för att snabba upp studier för elever med särskild begåvning eller för att förebygga studieavbrott i stället för att inte uppflytta en elev.

Hel skola/vissa årskurser/undervisningsgrupper

När en hel skola eller vissa årskurser/undervisningsgrupper följer årskursintegrerad undervisning, ska det av läroämnenas lärokurser skapas undervisningshelheter för läroplanen på andra grunder än årskursvis. Studiehelheterna ska skapas enligt den timfördelning som anges i statsrådets förordningar och enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Studiehelheternas innehåll kan också utformas genom att kombinera målen och innehållen i olika läroämnen och ämnesgrupper. I läroplanen bestäms också vilka studiehelheter som är obligatoriska och vilka som är valfria. För elever som deltar i årskursintegrerad undervisning ska det utarbetas ett eget studieprogram enligt vilket undervisningen genomförs.

Enskild elev

Det är särskilt motiverat att överväga möjligheten för en elev att studera enligt ett eget studieprogram när man vill stödja elever med särskild begåvning eller förebygga studieavbrott. Enligt 18 § i lagen om grundläggande utbildning kan rektorn fatta ett förvaltningsbeslut om ett individuellt studieprogram för en enskild elev.

Om årskursintegrerad undervisning ges endast en enskild elev, ska det utarbetas ett personligt studieprogram som baserar sig på läroplanen. Studieprogrammet ska utarbetas utgående från läroplanen så att det av programmet framgår elevens personliga mål, studieordningen och den tidtabell enligt vilken studiehelheterna ska genomföras. Också eventuella särskilda mål skrivs in i planen för elevens lärande. Elevens studieframgång följs upp regelbundet.

Enskild elev med särskilt stöd

I Lovisa uppgörs från fall till fall en läroplan för årskursintegrerade studier för elever med särskilt stöd om man anser att det är det bästa sättet för eleven att göra framsteg i studierna. Bedömningen utförs alltid av en mångprofessionell arbetsgrupp som består av skolpsykologen, skolkuratoren, en speciallärare, klassläraren eller en ämneslärare och rektorn. Också elevens vårdnadshavare är inbjudna till bedömningen. Rektorn fattar ett förvaltningsbeslut om ett individuellt studieprogram och man utför en pedagogisk bedömning och gör upp en inlärningsplan för eleven. Planen skrivs in som en del av trestegsstödet och man följer regelbundet upp att planen förverkligas.

Studier enligt eget studieprogram, bedömning och uppflyttning till följande årskurs

Årskursintegrerade undervisningsarrangemang motiverar eleven och stöder utvecklingen av självkänslan. En elev som framskrider enligt ett eget studieprogram får i slutet av varje läsår ett läsårsbetyg endast över de studier som under läsåret genomförts med godkänt resultat och uppflyttas till följande årskurs efter att läsåret avslutats. Genom studier enligt ett eget studieprogram kan man vid behov undvika att eleven stannar kvar på klassen och på så sätt undvika att elevens alla prestationer upphör att gälla. En elev som studerar enligt ett eget studieprogram kan stanna kvar på klassen endast i det fall att den allmänna skolframgången är svag. För att fungera kräver systemet yrkesövergripande och regelbundet samarbete.

En elev i årskurs nio räknas som elev i ifrågavarande årskurs ända tills eleven slutfört hela den grundläggande utbildningens lärokurs och får ett avgångsbetyg eller läroplikten upphör.

Flexibel grundläggande utbildning

Flexibel grundläggande utbildning är avsedd för unga hos vilka man har som avsikt att förebygga försvagning av skolmotivationen och studieavbrott genom aktiverande och arbetsinriktade studier. Utöver att utveckla elevens livskompetens och studiefärdigheter är verksamhetens syfte att stöda att eleven slutför den grundläggande utbildningen, att främja övergången till studier på andra stadiet genom individuellt stöd och att säkerställa att eleven får en studieplats för fortsatta studier.

Eleverna i FLEX-klassen studerar både i skolan och på arbetsplatsen. Under läsåret har eleven fyra arbetspraktikperioder, sammanlagt cirka 80 dagar. I skolan framskrider studierna i individuell takt i en smågrupp. I studierna ingår också utflykter, studiebesök och lägerskolor. Förutom läraren arbetar också en ungdomsledare i klassen.

Arbetet fördelas enligt följande:

- a) läraren: undervisning och handledning, kontakt till hemmet
- b) ungdomsledaren: verksamhet ytterom klassen, allmänt stöd för eleverna.

Ansökning till flexibel grundläggande utbildning

I Lovisa ansöker eleverna till FLEX-klassen med en skriftlig ansökan som uppgjorts av eleven och vårdnadshavaren. De elever som lämnat in en ansökan kallas med sina vårdnadshavare till intervju. Valet sker på basis av ansökningarna och intervjun och/eller på rekommendation av det yrkesövergripande elevhälsoteamet i skolan. Ansökningen sker på vårterminen innan studierna inleds. För varje FLEX-elev utarbetas en plan för lärande.

Meningen är att arbetet i flexibel klass klargör elevens mål för framtiden och förbereder eleven för livet efter den grundläggande utbildningen. Genom ett nära samarbete mellan hem och skola strävar man efter att stödja vårdnadshavarna i deras fostringsarbete. De finska och svenska grupperna inom den flexibla grundläggande utbildningen ordnar gemensamma aktiviteter, och samarbetet mellan språkgrupperna utgör en del av lärandet. Eleverna arbetar huvudsakligen i sin egen grupp. Lektionstiderna kan infalla utanför skolans normala lektionstider. Eleverna får undervisning även av andra lärare än den lärare som ansvarar för FLEX-klassen, till exempel i valfria ämnen.

Antalet valfria ämnen kan avvika från den allmänna undervisningens. Ett mål inom den flexibla grundläggande utbildningen är att förena studier med arbete. Under läsåret har eleven arbetspraktik enligt de lagstadgade föreskrifterna för flexibel grundläggande undervisning. Under arbetsplatsperioden deltar eleven i arbetsplatsens normala arbetsuppgifter och får feedback av sin handledare på arbetsplatsen. Under arbetsplatspraktiken jobbar eleverna också med uppgifter som läraren ger. Uppgifterna varierar beroende på praktikplats. Efter avslutad arbetsplatsperiod får eleven och läraren en utvärderingsblankett som fungerar som grund för bedömningen.

Fostrande samtal och disciplinära åtgärder

Elever ska informeras om sina rättigheter och skyldigheter. Vid förseelser tillämpas de modeller som skolan använder. I Lovisa uppgör enskilda skolor planer över hur disciplinära åtgärder och fostrande samtal sköts. Dessa planer finns antecknade i skolornas läsårsplaner. Samtalen dokumenteras skriftligt.

Annan verksamhet som stödjer målen för undervisning och fostran

Klubbbudget varierar skolorna emellan beroende på resurser och behov. Såväl lärare som utomstående parter kan ansvara för klubbverksamheten. I Lovisa genomförs klubbverksamhet enligt Finlandsmodellen. Fritidsväsendet ansvarar för verksamheten.

I Lovisa har skolorna ett aktivt samarbete med biblioteken i regionen.

Eleverna uppmuntras att aktivt ta del i planeringen av måltidssituationer samt att föra fram sina idéer kring maten till centralköket.

Vårdnadshavaren ska informera centralköket om barnets behov av specialkost av religiösa eller etiska skäl. Läkarutlåtande krävs för specialdiet som anknyter till födoämnesallergier.

Lovisa stads principer om skolskjutsarna finns på stadens webbplats:

<https://www.loviisa.fi/sv/smabarnspedagogik-och-utbildning/forskola-och-grundlaggande-utbildning/elevskjutsar/>.

Skolväsendet i Lovisa ordnar morgon- och eftermiddagsverksamhet i skolorna.

https://www.loviisa.fi/wp-content/uploads/2021/12/Plan-for-morgon-eftermiddagsverksamhet_1.12.2021.pdf

6. BEDÖMNING AV ELEVENS LÄRANDE OCH KUNNANDE I DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN

Bedömningens syften i den grundläggande utbildningen

Enligt lagen¹ och förordningen² om grundläggande utbildning har bedömningen av elevens lärande två syften som stöder varandra. Syftet med bedömningen är att

- handleda och sporra eleven i studierna och att utveckla elevens förutsättningar för självvärdering (formativ bedömning)
- definiera i vilken mån eleven har uppnått de mål som ställts upp för läroämnena (summativ bedömning).

Bedömningen i den grundläggande utbildningen fokuserar på lärandet, kunnandet, arbetet och uppförandet.Handledningen och sporrandet i studierna och utvecklingen av elevens färdigheter för självvärdering genomförs med hjälp av formativ bedömning. I vilken mån eleven har uppnått de mål som ställts upp för de olika läroämnena ska bedömas summativt.

Vid genomförandet av bedömningens syften ska de allmänna principerna för bedömningen följas. Skolorna ska ha enhetliga principer och förfaringsätt för bedömningen som blir konkreta i skolans bedömningskultur. Utbildningsanordnaren ska följa upp hur bedömningsprinciperna uppfylls i skolorna samt stödja utvecklingen av en enhetlig bedömningskultur.

Formativ bedömning

Syftet med den formativa bedömningen är att handleda eleven i framstegen i studierna i relation till de uppställda målen. Den formativa bedömningen hjälper eleven att förstå sitt eget lärande, identifiera sina styrkor och utveckla sina arbetsfärdigheter i syfte att nå de mål som ställts upp för läroämnet. Den formativa bedömningen är en del av undervisningen. Den formativa bedömningen är respons som stödjer och leder lärandet. Responsen ska hjälpa eleven att förstå målen för läroämnet, att uppfatta sina egna framsteg i relation till de uppställda målen samt hur prestationerna kan förbättras i förhållande till de uppställda målen och kunskapskraven.

Självvärdering och kamratrespons är en del av den formativa bedömningen. Eleverna tränar under lärarens handledning på sina färdigheter i självvärdering och på att ge och ta emot kamratrespons. Dessa färdigheter ska tränas som en del av studierna i alla läroämnena. Självvärderingen och kamratresponsen inverkar inte på vitsordet eller det verbala omdömet som eleven ska få i läroämnet. Målen för läroämnena och principerna för bedömningen ska klargöras för eleverna på ett sätt som är ändamålsenligt med tanke på elevernas ålder. Varje elev ska kunna bilda sig en uppfattning om vad som

avses att hen ska lära sig och hur prestationerna bedöms. Under läsårets gång ska vårdnadshavarna informeras om elevens framsteg i studierna och om hens arbete och uppförande.³

Den formativa bedömningen ska alltid genomföras i syfte att uppnå målen för läroämnena som har ställts upp i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och preciserats i den lokala läroplanen. Den formativa bedömningen förutsätter ingen dokumentation.

Summativ bedömning

Syftet med den summativa bedömningen är att beskriva hur väl och i vilken mån eleven har uppnått de mål som ställts upp för läroämnena i den lokala läroplanen.

Den summativa bedömningen ska genomföras åtminstone i slutet av varje läsår och i slutet av den grundläggande utbildningen. Eleven och hens vårdnadshavare ska ändå även under läsårets gång informeras om elevens framsteg i studierna, och om elevens arbete och uppförande.¹ I slutet av varje läsår ska eleven ges ett läsårsbetyg, för vilket en summativ bedömning ska göras av i vilken mån eleven under det ifrågavarande läsåret har uppnått målen i de läroämnen som ingår i elevens studieprogram. I läsårsbetyget ska även ingå en bedömning av uppförandet.²

Den summativa bedömningen ska genomföras i relation till de mål som ställts upp för läroämnena i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats för varje årskurs i den lokala läroplanen. Bedömningen i slutet av läsåret är en summativ helhetsbedömning av hur eleven presterat under hela läsårets gång. Slutbedömningen ska fokusera på de mål som ställts upp för läroämnena när den grundläggande utbildningens lärokurs avslutas.

Målen för läroämnena och principerna för bedömningen ska klargöras för eleverna på ett sätt som är ändamålsenligt med tanke på elevernas ålder. Varje elev ska kunna bilda sig en uppfattning om vad som avses att hen ska lära sig och hur prestationerna bedöms.

Den summativa bedömningen genomförs av den lärare som undervisat eleven, eller, om lärarna är många, av lärarna gemensamt.³

Läraren ska dokumentera de omdömen av elevens prov på kunnande som inverkar på den summativa bedömningen.

---

¹ Förordningen om grundläggande utbildning 10 §

² Förordningen om grundläggande utbildning 10 § 2 mom.

³ Förordningen om grundläggande utbildning 13 § 1 mom.

Allmänna principer för bedömningen

Följande principer för bedömningen ska följas i varje årskurs.

Bedömningen är jämlik

Bedömningen ska i samtliga årskurser grunda sig på likabehandling. Den bedömning som genomförs vid slutet av varje läsår i årskurserna 1–8 och slutbedömningen ska grunda sig på de mål som ställts upp i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats i den lokala läroplanen. Varje elev ska få veta vad som avses att hen ska lära sig och hur hens lärande och kunnande bedöms. Slutvitsorden ska bildas på lika grunder i hela landet.

Bedömningen förutsätter öppenhet, samarbete och delaktighet

Syftet med bedömningen är att hjälpa eleven att uppfatta hur hen framskrider i studierna. Detta förutsätter kommunikation mellan läraren och eleven och respons för att främja att eleven uppnår målen. Till genomförandet av bedömningen hör att eleverna ges möjlighet att vara delaktiga, att identifiera elevernas styrkor samt att uppmuntra eleverna.

För att genomföra bedömningen förutsätts samarbete både i skolan och mellan skolan och hemmet. Syftet med samarbetet är att klargöra principerna för och förfaringssätten vid bedömningen för vårdnadshavarna. Eleven och vårdnadshavaren ska få tillräckligt med information om elevens lärande, kunnande, arbete och uppförande.⁴ Eleven och vårdnadshavaren har rätt att få information om grunderna för bedömningen och hur de har tillämpats i bedömningen av eleven.⁵

Lovisa stads bedömningsprinciper och -praxis finns antecknade i den lokala läroplanen, som kan läsas på Lovisa stads webbplats.

Tidpunkten och förfaringssätten för bedömning under studiernas gång finns presenterade i årsklockan för bedömningen inom den grundläggande utbildningen i Lovisa i en separat bilaga.

Bedömningen är systematisk och ändamålsenlig

Bedömningsförfarandena ska planeras som en logisk helhet, och man ska försäkra sig om att principerna för bedömningen är enhetliga i skolan. Bedömningen ska genomföras både under läsårets gång och vid slutet av läsåret. Bedömningen ska endast fokusera på det som har ställts upp som mål i den lokala läroplanen. Läraren ska genomföra bedömningen utgående från prov på kunnande.

---

⁴ Förordningen om grundläggande utbildning 10 § 1 mom.

⁵ Förordningen om grundläggande utbildning 13 § 2 mom.

Elevernas prestationer ska inte jämföras med varandra. Bedömningen ska inte basera sig på elevernas person, temperament eller andra personliga egenskaper.

Den information som fåtts utgående från bedömningen hjälper läraren att anpassa sin undervisning till elevernas behov. Bedömningen är också ett viktigt verktyg för att identifiera elevens eventuella behov av stöd. Samarbetet mellan lärarna i skolgemenskapen är nödvändigt för att bedömningen ska kunna genomföras ändamålsenligt.

Bedömningen är mångsidig

Elevernas lärande, kunnande, arbete och uppförande ska bedömas mångsidigt.⁶ Den mångsidiga bedömningen ska grunda sig på prov på kunnande som samlats in på olika sätt. Läraren ska välja förfaringssätten för bedömningen så att de är ändamålsenliga med tanke på bedömningens syften och målen för läroämnet. Eleven ska ha möjligheter att på olika sätt som är ändamålsenliga med tanke på målen visa vad hen kan och har lärt sig. I valet av bedömningsmetoder ska man beakta att det med endast en bedömningsmetod inte är möjligt att bedöma hur eleven uppnått samtliga mål som ställts upp för läroämnena.

Bedömningen grundar sig på mål och kunskapskrav

Bedömningen av lärande, kunnande och arbete ska grunda sig på de mål för läroämnena som ställts upp i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats årskursvis i den lokala läroplanen. Bedömningen av uppförandet genomförs i relation till de mål som ställts upp för uppförande i den lokala läroplanen.

I bedömningen av elevens kunnande ska de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som härletts ur målen för läroämnena användas. Kunskapskraven har definierats för den bedömning som ska ges i slutet av de olika årskurserna och för slutbedömningen. Kunskapskraven är inte mål som ställts upp för eleverna, utan de beskriver vilken kunskapsnivå som krävs för olika vitsord.

Om en elev som får särskilt stöd studerar ett läroämne enligt den allmänna lärokursen, ska prestationerna bedömas i relation till de gemensamma målen för den allmänna lärokursen och utifrån de ovan nämnda kunskapskraven.

Prestationer av elever som studerar enligt en individualiserad lärokurs i ett eller flera läroämnen ska i dessa läroämnen bedömas i relation till de individuella mål som fastställs i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP). Ovan nämnda kunskapskrav används inte för att fastställa elevens kunskapsnivå. Lärokursen individualiseras först då eleven trots givet stöd inte verkar uppnå den kunskapsnivå som förutsätts för vitsordet 5.

---

⁶ Lagen om grundläggande utbildning 22 § 1 mom.

Prestationer av en elev som deltar i undervisning som ordnas enligt verksamhetsområden ska bedömas i relation till de mål som ställts upp för respektive verksamhetsområde.

Om en elev studerat särskilt prioriterade områden i ett läroämne som definierats i planen för elevens lärande ska hans prestationer bedömas i relation till målen för den allmänna lärokursen utgående från de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

Bedömningen beaktar elevens ålder och förutsättningar

Förfaringssätten vid bedömningen ska planeras och genomföras med beaktande av elevernas ålder och förutsättningar. Man ska ta i beaktande elevernas olika sätt att lära sig och arbeta samt se till att det inte finns hinder för dem att visa sitt kunnande.

I bedömningen ska man fästa uppmärksamhet vid elevens hälsotillstånd och specialbehov. Behovet av stöd för lärande samt andra orsaker som inverkar på påvisande av kunnande ska beaktas i förfaringssätten vid bedömningen så, att eleven har möjlighet att med hjälp av specialarrangemang och alternativa metoder visa sitt kunnande.

I bedömningen av elever med invandrarbakgrund och elever med ett främmande språk som modersmål ska elevens kunskaper i undervisningsspråket och elevens språkkunskaper inom vetenskapsområdet i det läroämne som är föremål för bedömningen beaktas.

Bedömning av lärande och kunnande

Bedömningen i den grundläggande utbildningen ska fokusera på elevens lärande och kunnande. Bedömningen av lärande anknyter till handledningen av läroprocessen och den respons som ska ges om den. Bedömningen av kunnande ska i sin tur fokusera på nivån av elevens kunskaper och färdigheter. Elevens lärande ska handledas och hans kunnande ska alltid bedömas i relation till de mål som ställts upp för de olika läroämnena i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats för varje årskurs i den lokala läroplanen.

Vid bedömning av elevens kunnande ska de kunskapskrav användas som definierats i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som härletts ur målen för den bedömning som ska ges i slutet av de olika årskurserna och vid slutbedömningen.

I vilken mån målen för mångsidig kompetens uppnås ska inte bedömas separat från läroämnet. Då läraren genomför bedömningen i enlighet med målen och kunskapskraven för läroämnena bedöms även målområdena för mångsidig kompetens.

Om en elev som får särskilt stöd studerar ett läroämne enligt den allmänna lärokursen, ska prestationerna bedömas i relation till de gemensamma målen för den allmänna lärokursen utifrån de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

Prestationer av elever som studerar enligt en individualiserad lärokurs i ett eller flera läroämnen ska i dessa läroämnen bedömas i relation till de individuella mål som fastställts i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP). De kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen ska inte användas för att fastställa elevens kunskapsnivå.

Arbetet som föremål för bedömning

Bedömningen av arbetet är en del av bedömningen av läroämnet. Arbetet ska alltså inte bedömas separat från läroämnet. Bedömningen av arbetet grundar sig på målen för elevens arbetsfärdigheter som ingår i målen för läroämnena som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats årskursvis i den lokala läroplanen. Då läraren genomför bedömningen i enlighet med målen och kunskapskraven för läroämnet blir även arbetet bedömt. Med arbetsfärdigheter avses färdigheter som eleven under tiden för den grundläggande utbildningen utvecklar i att arbeta självständigt och i grupp, att planera och utvärdera sitt eget arbete, att agera ansvarsfullt och försöka sitt bästa samt att agera konstruktivt i kommunikationssituationer. Särskilda behov som berör elevens arbete ska om det behövs antecknas i planen för elevens lärande eller i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP), så att de kan beaktas då bedömningen planeras och genomförs.

Bedömning av uppförande

Bedömningen av uppförandet ska genomföras i relation till de mål som ställts upp för uppförande i den lokala läroplanen och hur väl eleven uppnått dem. Målen som ställts upp för uppförande ska grunda sig på skolans verksamhetsätt och ordningsstadga. Uppförandet ska bedömas som en egen helhet i betygen, och det vitsord eller verbala omdöme som eleven fått inverkar inte på vitsordet eller det verbala omdömet som ges i ett läroämne.

Särskilda behov som berör elevens uppförande ska om det behövs antecknas i planen för elevens lärande eller i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP), så att de kan tas i beaktande när bedömningen av uppförandet planeras och genomförs.

De mål som skolan ställt upp för uppförandet diskuteras med vårdnadshavarna och eleverna årligen. Tidpunkterna fastställs i årsklockan för bedömningen. Bedömningen av uppförande grundar sig på värdegrunden för den grundläggande utbildningen i Lovisa och de mål som ställts upp för uppförandet. Målen är fastställda i bedömningstabellen för uppförande.

Studiegången i den grundläggande utbildningen

Studiegången enligt årskurs

En elev uppflyttas till följande årskurs om hen i de olika läroämnena som ingår i årskursens lärokurs har fått ett siffreritsord eller ett motsvarande verbalt omdöme som motsvarar åtminstone hjälpliga kunskaper och färdigheter.¹⁰ Eleven kan också uppflyttas till följande årskurs, även om hens prestationer skulle vara underkända i något läroämne, om man bedömer att hen kommer att klara av studierna i följande årskurs med godkänt resultat. En elev kan stanna kvar i årskursen, om elevens prestationer under läsåret trots stödåtgärder har underkänts i ett eller flera läroämnena som ingår i årskursens lärokurs. Om det finns risk för att elevens hela prestation under läsåret underkänts i något läroämne, ska eleven och vårdnadshavaren informeras om saken under läsåret och man ska komma överens om åtgärder för att stödja lärandet. Innan beslut fattas om att en elev stannar kvar i årskursen ska eleven beredas möjlighet att, utan att delta i undervisningen, vid ett särskilt tillfälle visa prov på att hen inhämtat godtagbara kunskaper och färdigheter i läroämnet i fråga.¹¹ Sådana tillfällen kan ordnas en eller flera gånger under läsåret eller efter läsårets slut på det sätt som bestäms i den lokala läroplanen. I det särskilda tillfället kan olika slags muntliga och skriftliga eller andra prestationer ingå för att eleven på bästa sätt ska kunna visa sitt kunnande.

Om det finns risk för att en elevs prestationer för hela läsåret i ett enskilt ämne underkänts, har eleven möjlighet att visa prov på sitt kunnande vid ett särskilt tillfälle som ordnas under läsåret efter att kursen har avslutats. Möjlighet att visa prov på sitt kunnande ges också alltid efter att läsåret avslutats.

Om tillfället ordnas efter läsårets slut, kan eleven i läsårsbetyget ges ett villkorligt beslut om kvarstannande. I beslutet ska anges vilka delar av årskursens lärokurs som förutsätter en godkänd prestation i ett särskilt tillfälle för att visa prov på kunnande för att eleven ska uppflyttas till följande årskurs.

En elev kan också stanna kvar i årskursen, trots att hen inte har underkända prestationer, om det anses ändamålsenligt med tanke på elevens allmänna framgång i skolan. Eleven och hens vårdnadshavare ska i ett sådant fall ges möjlighet att höras innan beslutet fattas.

Om en elev stannar kvar på klassen, förfaller elevens prestationer i ifrågavarande årskurs.¹²

Studier enligt ett eget studieprogram

En elev kan studera över årskursgränserna enligt ett eget studieprogram, i stället för enligt en lärokurs som är indelad i årskurser. I den lokala läroplanen ska föreskrivas vilka studieenheter som ska avläggas med godkänt resultat för att kunna framskrida i studierna i läroämnet i fråga. En elev som studerar enligt ett eget studieprogram får i slutet av läsåret ett läsårsbetyg över de studier som hen genomfört med godkänt

resultat under läsåret i fråga och går efter det avslutade läsåret vidare i sina studier följande läsår.¹³

Genom studier enligt ett eget studieprogram kan man om det behövs undvika att eleven stannar kvar på klassen och på så sätt undvika att elevens alla prestationer under läsåret i fråga upphör att gälla. En elev som studerar enligt ett eget studieprogram kan stanna kvar på årskursen endast i det fall att den allmänna skolframgången är svag. En elev i årskurs nio räknas som elev i ifrågavarande årskurs ända tills hen avlagt hela den grundläggande utbildningens lärokurs och får ett avgångsbetyg eller avgår från skolan.¹⁴

Studiehelheterna för de elever som studerar enligt ett eget studieprogram är fastställda årskursvis i de ämnesvisa delarna. För eleven görs en egen plan för lärande upp.

Gemensamma läroämnen och valfria ämnen som ska bedömas i slutet av läsåret

I den grundläggande utbildningen ska alla gemensamma läroämnen som ingår i elevens studieprogram bedömas separat i slutet av varje läsår.¹⁵ De gemensamma läroämnen som bedöms är modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematik, omgivningslära, fysik, kemi, biologi, geografi, hälsokunskap, religion eller livsåskådningskunskap, historia, samhällslära, musik, bildkonst, slöjd, gymnastik och huslig ekonomi. I läsårsbetyget ska ett verbalt omdöme eller ett vitsord antecknas över i vilken mån eleven under läsåret har uppnått målen för läroämnena som ingår i elevens studieprogram.

De valfria timmarna i konst- och färdighetsämnen är en del av den undervisning som ska ges i de gemensamma lärokurserna i konst och färdighetsämnen. Det innebär att eleven får ett verbalt omdöme eller ett vitsord för varje konst- och färdighetsämne i alla årskurser som eleven studerar ämnena. I betygen ges inget separat verbalt omdöme eller vitsord över de valfria timmarna i konst- och färdighetsämnen som eleven erbjudits och avlagt.

Målen och innehållen för läroämnena i mångvetenskapliga lärområden och de prov på kunnande som visats i samband med studier i mångvetenskapliga lärområden ska beaktas då man bildar vitsord i respektive läroämne. Bedömningen i de enskilda läroämnena ska planeras och eleverna ska känna till bedömningen innan arbetet med ett lärområde påbörjas. För mångvetenskapliga lärområden ges inga separata verbala omdömen eller vitsord.

De valfria ämnen som bildar en enhetlig lärokurs som omfattar minst två årsveckotimmar ska bedömas med siffror. Lärokurser i valfria ämnen som omfattar mindre än två årsveckotimmar och helheter bestående av sådana lärokurser ska bedömas verbalt med anteckningen "godkänd". I årskurserna 1–3 ska de valfria ämnena som motsvarar timfördelningen i den grundläggande utbildningen bedömas antingen verbalt eller med siffror i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. I årskurserna 4–9 ska siffervitsord ges för de valfria ämnen som omfattar minst två årsveckotimmar.

De skolvisa valfria ämnena – deras innehåll, omfattning och bedömning – fastställs årligen i guiden för valfria ämnen.

Slutbedömning i den grundläggande utbildningen

Syftet med slutbedömningen är att fastställa hur väl och i vilken mån eleven i slutet av den grundläggande utbildningen har uppnått de mål som ställts upp för de olika läroämnena i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Siffervitsordet eller det verbala omdömet som ges vid slutbedömningen ska beskriva nivån på elevens kunskande i relation till målen för lärokursen i respektive läroämne och kunskapskraven för slutbedömningen. Ett avgångsbetyg ska i slutet av den grundläggande utbildningen ges en elev som har uppnått målen för hela den grundläggande utbildningens lärokurs på en nivå som motsvarar åtminstone vitsordet 5.

Slutbedömningen ska genomföras på basis av det kunskande som eleven har visat i årskurserna 7–9 i relation till målen för lärokursen i läroämnet, utgående från de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

Bildandet av slutvitsord

Bildandet av slutvitsord ska grunda sig på den kunskapsnivå som eleven visat i relation till målen för lärokursen i läroämnet och kunskapskraven för slutbedömningen. Då ett slutvitsord bildas ska man ta i beaktande alla mål som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen för lärokursen i läroämnet och de därtill hörande kunskapskraven för slutbedömningen, oberoende av för vilken årskurs 7, 8 eller 9 enskilda mål har ställts upp i den lokala läroplanen. Bedömningen av de mål för läroämnena i vilka eleven visat sitt kunskande i årskurserna 7 och 8 ska beaktas då slutbedömningen genomförs. Den nivå av kunskande som baserar sig på dessa mål ska bedömas utgående från kunskapskraven för slutbedömningen.

Slutvitsordet är en helhetsbedömning som ska bildas utgående från målen och kunskapskraven för läroämnet. Om en elev uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i det vitsord som ges i ett läroämne i slutbedömningen.

Slutbedömningen av en elev som omfattas av särskilt stöd

Om en elev som får särskilt stöd studerar ett läroämne enligt den allmänna lärokursen, ska hans prestationer bedömas i relation till målen för den allmänna lärokursen och utgående från kunskapskraven för slutbedömningen. Om eleven studerar enligt en individualiserad lärokurs i ett eller flera läroämnena, ska elevens prestationer i läroämnena i fråga bedömas i relation till de individualiserade mål och innehåll som

fastställts i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP), inte i relation till kunskapskraven för slutbedömningen.

Vid bedömningen av läroämnen som studerats enligt individualiserade lärokurser kan verbalt omdöme användas i stället för siffervitsord också vid slutbedömningen. Lärokursen ska individualiseras först då eleven trots det givna stödet inte verkar uppnå den kunskapsnivå som förutsätts för vitsordet 5.

Slutbedömningen för en elev som omfattas av förlängd läroplikt grundar sig antingen på den grundläggande utbildningens allmänna lärokurser i läroämnen eller på individualiserade lärokurser, beroende på vad som bestämts i elevens beslut om särskilt stöd. Om studierna för en elev som omfattas av förlängd läroplikt genomförs i form av studiehelheter, ska bedömningen i betyget ändå ges per läroämne.

Om elevens studier har ordnats enligt verksamhetsområde, ska slutbedömningen basera sig på de mål som ställts upp i den individuella planen för hur undervisningen ska ordnas (IP) och ett verbalt omdöme ska ges för varje verksamhetsområde.

Gemensamma läroämnen som ska bedömas i slutbedömningen

I slutbedömningen i den grundläggande utbildningen ska följande gemensamma läroämnen bedömas med siffror: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematik, fysik, kemi, biologi, geografi, hälsokunskap, religion eller livsåskådningskunskap, historia, samhällslära, musik, bildkonst, slöjd, gymnastik och huslig ekonomi. Kunskapskraven för slutbedömningen definierar vilken kunskapsnivå som krävs i respektive läroämne för siffervitsorden 5, 7, 8 och 9.

I modersmål och litteratur kan eleven ha studerat enligt två olika för läroämnet fastställda lärokurser. Då ska de båda lärokurserna som eleven har avlagt i läroämnet modersmål och litteratur bedömas.

Om eleven har bytt lärokurs i modersmål och litteratur, det andra inhemska språket eller främmande språk, är det den lärokurs som eleven senast har studerat som ska bedömas i slutbedömningen. Samma sak gäller om eleven har bytt från ett åskådningsämne till ett annat eller från en lärokurs i ett åskådningsämne till en annan.

Om en elev i enlighet med ett beslut som avses i 18 § i lagen om grundläggande utbildning¹⁶ är helt befriad från studier i ett läroämne inom den grundläggande utbildningens lärokurs ska läroämnet i fråga inte bedömas. Det ska finnas särskilt vägande skäl för befrielse från studier i ett läroämne och beslutet ska övervägas individuellt för varje elev.

Bedömning av lärokurserna i konst- och färdighetsämnena i slutbedömningen

Konst- och färdighetsämnena som är gemensamma för alla elever är musik, bildkonst, slöjd, gymnastik och huslig ekonomi. Den lokala timfördelningen och elevernas eventuella egna val inverkar på när en elev ges det vitsord i ett konst- och färdighetsämne som ska antecknas i avgångsbetyget.

De valfria timmarna i konst- och färdighetsämnen är en del av den undervisning som ska ges i de gemensamma lärokurserna i konst- och färdighetsämnen. Det innebär att eleven får ett vitsord för varje konst- och färdighetsämne i avgångsbetyget. I avgångsbetyget ges inget separat vitsord över studier i valfria timmar i konst- och färdighetsämnen som eleven erbjudits och avlagt.

Då slutvitsordet bildas ska de kunskapskrav användas för slutbedömningen som fastställts för dessa läroämnen i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Slutbedömningen ska genomföras i det skede då hela lärokursen i respektive konst- och färdighetsämne och även eventuella valfria studier i konst- och färdighetsämnen har slutförts. I avgångsbetyget ska omfattningen av den lärokurs som eleven avlagt antecknas för respektive konst- och färdighetsämne.

Bedömning av valfria ämnen i slutbedömningen

De valfria ämnen som bildar en enhetlig lärokurs som omfattar minst två årsveckotimmar ska bedömas med siffror. Lärokurser i valfria ämnen som omfattar mindre än två årsveckotimmar och helheter bestående av sådana lärokurser ska bedömas verbalt med anteckningen "godkänd". Det kunnande som visats i ett valfritt ämne som hör till ett gemensamt läroämne och som ska bedömas med ett verbalt omdöme, kan höja slutvitsordet i läroämnet i fråga. Principen för att höja vitsordet ska skrivas ner i den lokala läroplanen.

Undervisning som betonar ett läroämne eller en särskild utbildningsuppgift och slutbedömning

Om en skola betonar ett visst läroämne eller en läroämneshelhet i sin läroplan eller ordnar undervisning på två språk, är skolans mål för undervisningen i detta ämne eller språk i allmänhet högre än målen som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. För likvärdighetens skull ska prestationerna för de elever som deltar i undervisning som betonar ett läroämne eller en läroämneshelhet eller som deltar i undervisning på två språk i slutet av den grundläggande utbildningen bedömas i relation till målen för läroämnena. För att definiera kunskapsnivån ska de kunskapskrav för slutbedömningen som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen användas.

Om årsveckotimmar för valfria ämnen används till den betonade undervisningen ska bedömningen i fråga om dessa timmar genomföras i enlighet med principerna för bedömningen av valfria ämnen. I undervisning på två språk ska elevens kunskaper i målspråket eller språkbadsspråket som hen studerat bedömas utifrån målen och kunskapskraven för A-lärokursen i främmande språk eller det andra inhemska språket.

Tilläggsuppgifter om den betonade undervisningen och elevens prestationer kan vid behov ges i en separat bilaga till betyget.

Frånvaro och dess inverkan på bedömning

Eleven ska delta i undervisningen om hen inte tillfälligt beviljats befrielse från undervisningen på grund av sjukdom eller andra särskilda skäl.¹⁷ Studierna för och bedömningen av en elev kan delvis ordnas på annat sätt om det är motiverat av skäl som har samband med elevens hälsotillstånd.¹⁸

Om eleven är olovligt frånvarande och inte deltar i undervisning, prov eller andra möjligheter som hen erbjudits för att visa prov på sitt kunnande och hen inte har godkända prestationer i relation till de mål som fastställts i den lokala läroplanen, kan eleven i läsårsbetyget få ett underkänt vitsord i läroämnet.

Ny bedömning och rättelse av bedömning

Möjligheten till ny bedömning och rättelse av bedömning gäller slutbedömningen och beslut som gäller studiegång och kvarstanning. En begäran om ny bedömning ska göras av vårdnadshavaren och den ska tillställas skolan inom två månader efter att vårdnadshavaren tagit del av informationen. Skolans rektor och elevens lärare beslutar tillsammans om den nya bedömningen.¹⁹

Betyg

Betyg som ska användas i den grundläggande utbildningen:

1. läsårsbetyg
2. mellanbetyg
3. skiljebetyg
4. avgångsbetyg.

Utbildningsanordnaren beslutar om betygens utformning.

Verbala omdömen och siffervitsord i betygen

I läsårsbetygen och eventuella mellanbetyg i årskurserna 1–3 ska verbalt omdöme eller siffervitsord användas i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. Om verbalt omdöme ges ska det framgå av betyget om elevens prestation är godkänd eller underkänd.

I läsårsbetygen och eventuella mellanbetyg i årskurserna 4–8 ska siffervitsord ges. I avgångsbetyget och i ett eventuellt mellanbetyg i årskurs nio ska siffervitsord ges. Siffervitsordet kan kompletteras med ett beskrivande verbalt omdöme som ska ges som bilaga till betyget. Bedömningen av uppförande ska ges med siffervitsord i läsårsbetyg och i eventuella mellanbetyg i årskurserna 4–8. Om bedömningen av uppförande ges som ett verbalt omdöme i årskurserna 1–3 ska det ges som bilaga till betyget. Också ett verbalt omdöme som kompletterar bedömningen av uppförande som ges med siffervitsord ska ges som bilaga till betyget. I tilläggsuppgifterna i betyget ska antecknas att bedömningen av uppförande ges som ett verbalt omdöme som bilaga till betyget.

Verbalt omdöme kan också, utom vid slutbedömningen, användas vid bedömningen av elever vars modersmål är något annat än undervisningsspråket.²⁰ I bedömningen av individualiserade lärokursen används verbalt omdöme eller siffervitsord i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. I undervisning som ordnas enligt verksamhetsområde ska verbalt omdöme användas.

Verbal bedömning används i läsårsbetyget i årskurserna 1–3. I läsårsbetyget bedöms de individualiserade läroämnena verbalt i årskurserna 1–3 och med siffervitsord i årskurserna 4–9.

Mellanbetyget ersätts med ett utvärderingssamtal i årskurserna 1–5. Mellanbetyg med siffervitsord ges i årskurs 6. I årskurserna 7–9 ges mellanbetyg med sifferbedömning i de ämnen vars omfattning är minst 2 årsveckotimmar.

Läsårsbetyg

Eleven ska i varje årskurs få ett läsårsbetyg i slutet av läsåret, med undantag av årskurs nio då eleven får ett avgångsbetyg. I läsårsbetyget ska elevens studieprogram antecknas och för varje läroämne ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord som beskriver i vilken mån eleven under läsåret har uppnått de uppställda målen. Läsårsbetyget är ett beslut om att eleven uppflyttas till följande årskurs eller stannar kvar på klassen.

Då bedömningen ges med siffror ska också bedömningsskalan anges i betyget²¹. Verbalt omdöme kan användas i läsårsbetyget i årskurserna 1–3. Också av verbala omdömen ska framgå om eleven har avlagt läsårets studier i varje läroämne som ingår i hans studieprogram med godkänt resultat.

Ett siffervitsord för bedömning av uppförande ska antecknas i läsårsbetyg och eventuella mellanbetyg. Då bedömningen av uppförande ges med ett verbalt omdöme, ska det ges som bilaga till betyget.

Vitsordet eller det verbala omdömet i religion och livsåskådningskunskap ska i läsårsbetyget och eventuella mellanbetyg antecknas i formen "religion/livsåskådningskunskap" utan att särskilja vilket av läroämnena eleven har studerat. Den lärokurs i religion som eleven studerat ska inte antecknas i betyget. Om en elev får undervisning i sin egen religion, ska det verbala omdöme eller siffervitsord som eleven får antecknas i betyget om undervisningen ges av den som ordnar den grundläggande utbildningen. Ett eventuellt verbalt omdöme eller ett siffervitsord som eleven fått från undervisning som ges av något religiöst samfund ska inte antecknas i betyget.

Om eleven har deltagit i undervisning på två språk ska målspråket eller språkbadsspråket antecknas i läsårsbetyget.

Om det i beslutet om särskilt stöd har fastställts att eleven studerar ett eller flera läroämnen enligt en individualiserad lärokurs, ska siffervitsordet eller det verbala

omdömet förses med en asterisk (*). I punkten Tilläggsuppgifter i betyget ska antecknas att eleven har studerat dessa läroämnen enligt en individualiserad lärokurs.

I läsårsbetyget ska antecknas:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk
- elevens namn och födelsetid
- datum då betyget ges
- underskrift av den lärare som ansvarar för undervisningsgruppen eller av rektorn
- elevens studieprogram och verbala omdömen eller siffervitsord av i vilken mån eleven uppnått målen
- studiernas omfattning i årsveckotimmar i ifrågavarande årskurs i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- en bedömning av elevens uppförande
- den lärokurs eller de lärokurser eleven studerat i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- en anteckning om att eleven uppflyttas till följande årskurs eller eventuellt att eleven stannar kvar på klassen
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning om siffervitsord används i betyget
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020.

Mellanbetyg

Utbildningsanordnaren beslutar om mellanbetyg ska ges. Mellanbetyg ska ges enligt samma grunder som ett läsårsbetyg. En elev i årskurs nio ska om det behövs ges ett separat mellanbetyg för ansökan till fortsatta studier.

I mellanbetyget ska antecknas:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk
- elevens namn och födelsetid
- datum då betyget ges
- underskrift av den lärare som ansvarar för undervisningsgruppen eller av rektorn
- elevens studieprogram och verbala omdömen eller siffervitsord av i vilken mån eleven uppnått målen
- studiernas omfattning i årsveckotimmar i ifrågavarande årskurs i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- den lärokurs eller de lärokurser eleven studerat i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- en bedömning av elevens uppförande (med undantag av mellanbetyg i årskurs nio för ansökan till fortsatta studier)

- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning om siffervitsord används i betyget
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020.

Skiljebetyg

En elev som flyttar till en annan skola, avgår från skolan utan att ha inhämtat den grundläggande utbildningens hela lärokurs²² eller inte har fullgjort läroplikten inom tiden för sin läroplikt ska ges ett skiljebetyg. Till skiljebetyget ska bifogas den timfördelning som skolan följt och en utredning över eventuell betonad undervisning. Om eleven flyttar till en annan skola som upprätthålls av samma utbildningsanordnare, behöver inget separat skiljebetyg ges.

Ett skiljebetyg ska ges utgående från samma principer som ett läsårsbetyg. I skiljebetyget ska ingen bedömning av elevens uppförande antecknas.

I skiljebetyget ska antecknas:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk
- elevens namn och födelsetid
- datum då betyget ges
- rektors underskrift
- elevens studieprogram och verbala omdömen eller siffervitsord av i vilken mån eleven uppnått målen
- studiernas omfattning i årsveckotimmar i ifrågavarande årskurs i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- den lärokurs eller de lärokurser eleven studerat i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning om siffervitsord används i betyget
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020.

Avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen

Avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen ska vid läsårets slut ges en elev i årskurs nio vars prestationer i relation till målen för lärokurserna i läroämnena är godkända i alla läroämnen som ingår i elevens studieprogram. Det innebär åtminstone vitsordet fem (5) eller det verbala omdömet "godkänd".

I avgångsbetyget ska antecknas:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk
- elevens fullständiga namn och personbeteckning

- datum då betyget ges
- rektors underskrift
- bedömningen i de gemensamma läroämnena och i de valfria ämnen som ska bedömas ges med siffror (5–10) och med ord (hjälpiga–utmärkta)
- studiernas omfattning i årskurserna 7–9 i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- den lärokurs eller de lärokursen eleven har avlagt i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- en anteckning om att elevhandledning och praktisk arbetslivsorientering ingått i elevens studieprogram
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020
- en anteckning om att den grundläggande utbildningens lärokurs placeras på nivå två i den nationella referensramen för examina och övriga samlade kompetenser samt i den europeiska referensramen för examina.

Bedömning av elevens uppförande ska inte antecknas i avgångsbetyget. Omfattningen av de gemensamma och valfria läroämnena som en elev avlägger i årskurserna 7–9 ska antecknas i avgångsbetyget som årsveckotimmar.

Om eleven har deltagit i undervisning på två språk ska målspråket eller språkbadspråket antecknas i avgångsbetyget.

Vitsordet i religion och livsåskådningskunskap ska antecknas i avgångsbetyget i formen ”religion/livsåskådningskunskap” utan att särskilja vilket av läroämnena eleven har studerat. Den lärokurs i religion som eleven studerat ska inte antecknas i avgångsbetyget. Om en elev får undervisning i sin egen religion, ska det siffervitsord som eleven får antecknas i avgångsbetyget, om undervisningen ges av den som ordnar den grundläggande utbildningen. Ett eventuellt siffervitsord som eleven fått från undervisning som ges av något religiöst samfund ska inte antecknas i avgångsbetyget.

I avgångsbetyget ska inte det verbala omdöme eller siffervitsord antecknas som eleven eventuellt fått för studier i det egna modersmålet.

Om en elev studerat ett eller flera läroämnen enligt en individualiserad lärokurs, kan också slutbedömningen i dessa läroämnen vara verbal. I avgångsbetyget kan även sifferbedömning användas i dessa läroämnen. Såväl siffervitsordet som det verbala omdömet ska föras med en asterisk (*). I punkten Tilläggsuppgifter i betyget ska antecknas att eleven har studerat de läroämnena som är försedda med asterisk (*) enligt en individualiserad lärokurs.

Avgångsbetyget för en elev vars undervisning har ordnats enligt verksamhetsområde ska vara verbalt. I avgångsbetyget ska vitsorden i de läroämnena som avlagts i en särskild examen som fullgjorts innan avgångsbetyget utfärdats antecknas.

Avgångsbetyget kan innehålla bilagor, till exempel en bedömning av elevens uppförande och en bilaga som innehåller verbalt omdöme om valfria ämnen som har omfattat

mindre än två årsveckotimmar. Varje bilaga ska innehålla elevens identifikationsuppgifter. Avgångsbetygets bilagor ska inte omnämnas i avgångsbetyget.

För de valfria ämnen som utgör en enhetlig lärokurs som omfattar minst två årsveckotimmar ska ett siffervitsord antecknas i avgångsbetyget. Valfria ämnen som hänför sig till och fördjupar ett gemensamt läroämne och som ska bedömas med siffror ska i avgångsbetyget antecknas under det gemensamma läroämnets namn med det valfria ämnets namn, antalet årsveckotimmar och det givna vitsordet. Alla sådana fördjupande valfria ämnen som hänför sig till ett gemensamt läroämne och som eleven har avlagt ska i avgångsbetyget antecknas direkt under läroämnet i fråga. För fördjupande valfria ämnen vars lärokurs understiger två årsveckotimmar och helheter som består av sådana lärokurser ska ett verbalt omdöme antecknas i avgångsbetyget. Under namnet på ett valfritt ämne som ska bedömas verbalt ska antecknas antalet årsveckotimmar och anteckningen "godkänd".

Valfria ämnen som inte hänför sig till ett gemensamt läroämne ska i avgångsbetyget antecknas under rubriken "tillämpade valfria ämnen". I betyget ska anges läroämnets namn, antalet årsveckotimmar och bedömningen antingen med siffervitsord eller med anteckningen "godkänd".

Om eleven byter ut ett valfritt ämne mot ett annat antingen i den egna skolan eller i samband med byte av skola, ska i avgångsbetyget antecknas namnet på båda de valfria ämnena. Ett valfritt ämne som inte har slutförts ska bedömas med siffror ifall eleven har hunnit avlägga minst två årsveckotimmar i ämnet i fråga. Om eleven har studerat ämnet mindre än två årsveckotimmar och studierna i ämnet inte slutförts ska antecknas "deltagit" vid det valfria ämnet. I betyget ska också antecknas antalet timmar som eleven har studerat i det valfria ämne som inte slutförts. Det nya valfria ämnet ska antingen bedömas med siffervitsord eller med anteckningen "godkänd", beroende på antalet avlagda årsveckotimmar.

Om elevens vårdnadshavare skriftligen anhåller om att ett språk som studeras som valfritt A2- eller B2-språk inte ska antecknas med siffervitsord i avgångsbetyget, ska vitsordet utelämnas och i betyget antecknas "godkänd". Det andra inhemska språket undervisas ändå som ett gemensamt läroämne och ett siffervitsord ska ges.

Skolan kan inte på basis av tilläggsprestationer i efterhand göra ändringar i vitsord som antecknats i ett avgångsbetyg som redan utfärdats. Eleven ska skaffa ett nytt separat betyg över eventuellt förbättrat kunnande. Ett nytt betyg kan fås antingen genom att visa kunnande i en särskild examen²³ eller genom att delta i den grundläggande utbildningens påbyggnadsundervisning eller i grundläggande utbildning för vuxna.

Särskild examen och betyg över studier som avlagts genom särskild examen

Den grundläggande utbildningens lärokurs eller en del av den kan avläggas genom en sådan särskild examen²⁴ som avses i lagen och förordningen om grundläggande

utbildning. Särskild examen kan ordnas av den som har tillstånd att ordna grundläggande utbildning. En elev som deltar i en särskild examen ska visa att hans kunskaper och färdigheter motsvarar kunskaper och färdigheter i de olika läroämnena enligt den grundläggande utbildningens allmänna lärokurs.

De betyg som ska användas i särskild examen är:

1. Betyg i en ämneslärokurs i den grundläggande utbildningen
2. Betyg över delvis fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen
3. Betyg över fullgjord lärokurs i alla ämnen i den grundläggande utbildningen

Om en elev eller en annan person fullgör lärokursen i något läroämne inom den grundläggande utbildningen i en särskild examen, ska ett betyg ges över fullgjord ämneslärokurs i den grundläggande utbildningen. Av betyget ska framgå vilket läroämne och vilken lärokurs som fullgjorts. Prestationerna i flera läroämnena kan antecknas i samma betyg. Om en elev eller en annan person endast delvis har fullgjort lärokursen i den grundläggande utbildningen, såsom lärokursen i en årskurs, ges ett betyg över delvis fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen.

Om hela den grundläggande utbildningens lärokurs har fullgjorts i en särskild examen, ska ett betyg ges över fullgjord lärokurs i alla ämnen i den grundläggande utbildningen.

I betygen ska samma allmänna uppgifter antecknas som i avgångsbetyget. För de fullgjorda läroämnena ska läroämnets namn, lärokurs och vitsord antecknas. Den läropliktiga ska fullgöra alla gemensamma läroämnena som ingår i den grundläggande utbildningens lärokurs med godkänt resultat för att få ett betyg över fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen.

Frågor som avgörs på lokal nivå

Riktlinjerna för bedömningen som definieras i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen ska överföras till den lokala läroplanen och följas som sådana. Också de nationella kriterierna för bedömningen i slutet av årskurs 6, såväl som kriterierna för slutbedömningen och principerna för bildandet av slutvitsord, ska överföras och följas som sådana från grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen till den lokala läroplanen.

7. STÖD FÖR LÄRANDE OCH SKOLGÅNG

Stöd för lärande och skolgång samt elevhälsa bildar en helhet. Elevhälsa behandlas närmare i kapitel 8.

Tidigt ingripande och öppen och förebyggande yrkesövergripande verksamhet gynnar varje elevs lärande. Avsikten är att identifiera elevernas styrkor och behov av stöd och ordna behövlig handledning och behövligt stöd för hela undervisningsgruppen och/eller en enskild elev.

Varje elev ska ges möjlighet att få känna att hen lyckas i sitt lärande, utvecklas som elev och växer som individ. Skolans verksamhetskultur ska stödja uppväxten och utvecklingen. En bra skoldag består av högklassig undervisning samt en trygg och uppmuntrande lärmiljö.

Vi stöder elevernas heltäckande välmående genom ett gott samarbete mellan skolan och hemmet och vi förbättrar elevernas förutsättningar för lärande.

Eleven kan inte samtidigt omfattas av fler än en stödnivå. Däremot kan de flesta formerna av stöd (differentiering, specialundervisning, skolgångshandledartjänster och stödundervisning) i olika omfattning tillämpas som stödåtgärder inom alla tre stödnivåer.

Flexibelt ordnade undervisningsgrupper, kompanjonundervisning, deltidsspecialundervisning och skolgångshandledartjänster kan användas vid differentiering av undervisningen. Differentieringen betyder inte individualisering av ett läroämne utan bedömningen av eleven grundar sig på målen i den allmänna undervisningen.

Man beaktar elevernas behov som anknyter till olika inlärningssätt, skillnader i arbetsrytmen, intressen och färdigheter samt motivation och självkänsla.

I närskolorna används alla olika stödformer:

- allmänt stöd
- intensifierat stöd
- särskilt stöd.

Vid behov har eleven möjlighet att få individuell undervisning på heltid i smågrupp:

- på finska i Harjurinteen koulu, årskurs 1–9
- på svenska i Generalshagens skola, årskurs 1–6, och i Lovisavikens skola, årskurs 7–9.

I Lovisa används materialet *Handbok för ordnande av stöd och elevvård (separat bilaga)*. I handboken beskrivs närmare ordnande och uppföljning av stöd för lärande och skolgång och ges förslag på hur undervisning kan differentieras i praktiken.

8. LOVISA STADS ELEVVÄLSOPLAN

1 INLEDNING

Med elevhälsa avses främjande och upprätthållande av elevens studieframgång, psykiska och fysiska hälsa och sociala välbefinnande och understödande verksamheter inom skolgemenskapen. Elevhälsoarbetet styrs av att barnens och ungdomarnas bästa prioriteras och deras välbefinnande främjas.

I och med social- och hälsovårdsreformen svarar välfärdsområdena från och med 1.1.2023 för organiseringen av elevhälsotjänster, det vill säga skol- och studerandehälsovården, samt kurators- och psykologtjänster. Utbildningsstyrelsen har därför förnyat läroplansgrunderna för olika utbildningsformer. Den mest betydande förändringen i grunderna och bestämmelsen är en skyldighet för utbildningsanordnarna att utarbeta sin egen elevhälsoplan. I övrigt gäller reformerna förenhetligande av begrepp och beaktande av aktuell lagstiftning, och de ändrar inte de bekanta strukturerna från lagen om elev- och studerandevård i skolorna eller läroanstalterna. Syftet med utbildningsanordnarens elevhälsoplan är att förenhetliga praxisen i skolorna och läroanstalterna samt potentiellt underlätta skolornas och läroanstalternas planeringsarbete i fortsättningen.

Även om det har skett förändringar i ansvaret för att ordna elevhälsotjänster, ordnas elevhälsotjänsterna fortfarande i skolorna och läroanstalterna i första hand som närtjänster. Också de skol- eller läroanstaltspecifika elevhälsogrupperna och den sektorsövergripande expertgrupp som bildas för att stödja enskilda elever eller studerande fortsätter sitt arbete.

Utbildningsanordnarens elevhälsoplan ersätter tidigare skol- eller läroanstaltspecifika elevhälsoplaner som har fallit bort från lagen och Utbildningsstyrelsens nationella bestämmelser. Dessutom ersätter utbildningsanordnarens elevhälsoplan den lokala läroplanen vad gäller elevhälsan. För allmän planering, utveckling, styrning och bedömning av den anordnarspecifika elevhälsan svarar en sektorsövergripande styrgrupp för elevhälsa. Elevhälsoplanen utarbetas i samarbete med skolornas och elevhälsotjänsternas personal samt elever och deras vårdnadshavare. Välfärdsområden har enligt hälso- och sjukvårdslagen en skyldighet att samarbeta vid beredningen av en utbildningsanordnarens elevhälsoplan. De elevhälsoplaner som utarbetats av undervisnings- eller utbildningsanordnare inom kommunen bifogas till kommunens välfärdsplan för barn och unga enligt § 12 i barnskyddslagen.

I elevhälsoplanen beskrivs hur man utför generellt inriktat elevhälsoarbete i kommunen och på ett lokalt beslutat sätt inom förskoleundervisningen, skolan eller en läroanstalt, hur man ordnar individuellt stöd samt hur man samarbetar med barn, elever, studerande, deras vårdnadshavare och samarbetspartner. I elevhälsoplanen drar man riktlinjer också för hur man hanterar mobbning, trakasserier och våld samt krissituationer. Elevhälsoplanen innehåller elevhälsoarbetets mål och centrala principer,

som har preciserats separat för varje utbildningsanordnare, samt åtgärder för genomförande och övervakning av elevhälsan (egenkontroll). Utbildningsanordnaren ska beskriva i elevhälsoplanen hur man övervakar planens genomförande i skolorna och läroanstalterna och justerar planen vid behov.

Utbildningsanordnaren svarar för att planen, i syfte att genomföra, utvärdera och utveckla elevhälsan, innehåller följande uppgifter för varje skola:

1. En uppskattning av det totala behovet av elevhälsa och de elevhälsotjänster som är tillgängliga
2. Förskoleundervisningens och skol- och gymnasiegemenskapens åtgärder för främjande av generellt inriktad elevhälsa
3. Åtgärder för organisering av nödvändiga stödåtgärder (individuellt inriktad elevhälsa)
4. Organisering av samarbete med barn, elever och studerande samt deras familjer samt de som arbetar inom förskoleundervisningen, i skolan och gymnasiet, och övriga sektorer som stöder barns, elevers och studerandes välbefinnande.
5. Planer för hur barnen, eleverna och studerandena skyddas mot våld, mobbning och trakasserier samt en krisplan.

Utbildningsanordnaren ska förbereda en elevhälsoplan enligt bestämmelsen för varje utbildningsform. Utbildningsanordnaren beslutar lokalt hur de nödvändiga uppgifterna om helheterna insamlas och hur skolornas och läroanstalternas verksamhet styrs med hjälp av den. Vad gäller elevhälsotjänsterna görs detta i samarbete med välfärdsområdet. Elevhälsoplanen bifogas till kommunens välfärdsplan för barn och unga.

I Lovisa stads elevhälsoplan anges uppgifterna under varje helhet per utbildningsform. För organiseringen av elevhälsa inom undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen gäller samma principer och för eleverna gäller samma rättigheter som inom de elevhälsotjänster som tillhandahålls elever inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. Enhets specifika justeringar för förskoleundervisningen görs i gruppens läroplan för förskoleundervisning. Inom den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen görs justeringarna i skolornas och gymnasiernas läsårsplaner.

En samlad elevhälsa

Elevhälsan stöder barns och ungas lärande och välbefinnande i skolans vardag samt främjar samarbetet mellan hemmet och skolan. Med individuellt inriktade elevhälsotjänster avses de kurators-, psykolog- och hälsovårdstjänster som tillhandahålls i samtliga skolor i Lovisa. Den generellt inriktade elevhälsan är förebyggande och yrkesövergripande och stöder hela gemenskapen.

2 UPPSKATTNING AV DET TOTALA BEHOVET AV ELEVHÄLSA OCH DE ELEVHÄLSOTJÄNSTER SOM ÄR TILLGÄNGLIGA

En uppskattning av det totala behovet av elevhälsa och tillgängliga skolhälsovårds- samt kurators- och psykologtjänster sammanställs för varje skola. Behoven meddelas årligen till välfärdsområdet. Genom uppskattningarna säkerställs att elevhälsotjänsterna tillräckliga med beaktande av elevernas och skolgemenskapens behov, förverkligande av hälsoundersökningar och personaldimensionering samt organisering av tjänsterna inom utsatt tid.

2.1 Uppskattning av det totala behovet av elevhälsa

I uppskattningen av det totala behovet av elevhälsa ingår resurser som behövs i individuellt och generellt inriktat elevhälsoarbete och i elevhälsosamarbetet. I uppskattningen av det totala behovet beaktas till exempel antalet skolenheter och elevantalet i skolorna samt verksamhetsmiljöns särdrag. I uppskattningen beaktas också antalen och andelarna av elever som är i olika åldrar, får intensifierat eller särskilt stöd och har invandrabakgrund. I uppskattningen används mångsidigt lokala uppföljningsuppgifter om barns och ungas hälsa, välbefinnande och levnadsförhållanden. Uppgifter har också samlats in från eleverna och vårdnadshavarna, undervisningspersonalen och yrkesutbildade personer inom elevhälsotjänsterna. Uppskattningen av det totala behovet av elevhälsa anges som årsverken.

2.2 Uppskattning av tillgängliga elevhälsotjänster

I utbildningsanordnarens uppskattning av tillgängliga elevhälsotjänster anges skolhälsovården samt årsverkerna för kurators- och psykologtjänsterna.

Lokala verksamhetsätt

I Lovisa sammanställs uppskattningen av det totala behovet av elevhälsa och de elevhälsotjänster som finns tillgängliga i början av året i en tabell som bifogas till elevhälsoplanen. Östra Nylands välfärdsområde tillhandahåller elevhälsotjänsterna och meddelar utbildningsanordnaren de tillgängliga resurserna som årsverken. Dessutom samlas enhetsspecifika uppgifter om alla skolor i tabellen. Elevhälsans kalkylerade resurs påverkas av enhetens storlek, av antalet S2-elever samt antalet elever som får särskilt stöd och av andra skolspecifika observationer.

När man ordnar psykolog- och kuratorstjänster får man enligt § 9 a i lagen om elev- och studerandevård (16.12.2021/1146) ha högst 670 studerande per kurator och högst 780 studerande per psykolog. I skolhälsovården är det rekommenderade elevantalet för hälsovårdare 460 och läkare 2 100 (Rekommendationer för personaldimensionering vid barnrådgivningen och skolhälsovården 2023, Institutet för hälsa och välfärd).

3 ÅTGÄRDER FÖR FRÄMJANDE AV GENERELLT INRIKTAD ELEVVÄLSA

Generellt inriktad elevhälsa är en viktig del av förskoleundervisningens, den grundläggande utbildningens och gymnasieutbildningens verksamhetskultur, och dess utveckling förutsätter ledning. Främjande av elevers och studerandes hälsa och välbefinnande ingår enligt 6 § i lagen om elev- och studerandevård i helheten av generellt inriktat arbete. Med detta avses verksamhet för att övervaka och utveckla det generella och det individuella välbefinnandet samt uppkomsten av en sund, trygg och tillgänglig inlärningsmiljö, främja den psykiska hälsan och lärandet samt förebygga marginalisering. Läroanstaltens personal bär det primära ansvaret för välbefinnandet inom skolgemenskapen.

I Lovisa stads elevhälsoplan beskrivs principerna för organiseringen av generellt inriktad elevhälsa per utbildningsform. Enhetsspecifika preciseringar görs för förskoleundervisningen i gruppernas läroplan för förskoleundervisning och för gymnasierna i deras läsårsplan.

3.1 Generellt inriktad elevhälsa i förskoleundervisningen

I utbildningsanordnarens elevhälsoplan beskrivs

- verksamhetssätten för generellt inriktad elevhälsa i förskoleundervisningen
- ledningen och sammansättningen av och verksamhetssätten för de enhetsspecifika elevhälsogrupperna inom förskoleundervisningen.

Elevhälsan ska främst vara förebyggande elevhälsa med generell inriktning som stöder hela förskoleundervisningsgemenskapen. Med generellt inriktad elevhälsa avses en sådan verksamhetskultur inom förskoleundervisningsenheten som främjar förskoleelevers lärande, hälsa och välbefinnande, sociala ansvarighet, interaktion och delaktighet. Den generellt inriktade elevhälsan är planmässigt och målinriktat arbete som utförs i förskoleundervisningens vardag.

3.1.2 Verksamhetssätt och praxis för förskoleundervisningens generellt inriktade välfärdsgrupp

För planeringen, utvecklingen, genomförandet och bedömningen av generellt inriktat arbete svarar skolans generellt inriktade elevhälsogrupp, som leds av skolans rektor eller biträdande rektor. Planeringen innebär koordinering av elevhälsan som helhet i enheten och således också att man kommer överens om den individuellt inriktade elevhälsans verksamhetssätt och samarbetspraxis. Planeringen och genomförandet av den generellt inriktade elevhälsan är gruppens viktigaste uppgift. Detta innebär uppgifter som inbegriper att säkerställa att förskoleenheten är hälsosam och trygg och att gemenskapen mår bra samt att utveckla och genomföra verksamhet som stöder välbefinnande och lärande.

Den generellt inriktade elevhälsogrupperna har till exempel följande uppgifter:

- Skapande av strukturer och verksamhetssätt för generellt inriktat och förebyggande arbete

- Användning av grupp- och enhetsspecifik välfärdsinformation i planeringen och definierandet av den generellt inriktade elevhälsans åtgärder
- Beredning och uppdatering av skriftliga planer
- Meddelande om verksamhetsätten och planerna
- Främjande av förskoleelevernas och vårdnadshavarnas delaktighet
- Främjande av interaktion och socialt välbefinnande
- Planering av hur känslö- och interaktionsfärdigheter kan stärkas och säkerställande av enhetliga verksamhetsätt
- Stödjande av arbetsro
- Förebyggande av mobbning, trakasserier och våld och överenskommande om verksamhetsätt för att ingripa i dem
- Övervakning och bedömning av tillståndet för trygghet och välbefinnande i förskolegemenskapen och i grupperna samt effektiviteten av den generellt inriktade elevhälsan

Den generellt inriktade elevhälsogruppens arbete är generellt inriktat och förebyggande. Arbetet kan vara inriktat på en enskild grupp eller hela skolegemenskapen. Ärenden behandlas på en allmän och generell nivå, och gruppen behandlar aldrig ett ärende som gäller ett enskilt barn. Generellt inriktade åtgärder kan riktas mot alla medlemmar i gemenskapen eller koncentreras till exempel på en grupp där man har observerat mobbning eller problem med arbetsro.

Den sektorsövergripande generellt inriktade elevhälsogruppen är gemensam för förskoleundervisningen och skolan. Den leds av skolans rektor. Till gruppen hör utöver ordföranden till exempel specialläraren, psykologen, kuratorn, hälsovårdaren samt övrig personal vid behov. Till gruppen kallas regelbundet också representanter för vårdnadshavare och elever.

Den generellt inriktade elevhälsogruppen sammanträder regelbundet enligt en på förhand överenskommen tidtabell. Gruppen planerar, utvärderar och utvecklar sin verksamhet årligen. Ärenden som behandlas i gruppen dokumenteras i skolan. Om dem meddelas via Wilma.

3.1.2 Samarbete och praxis vid inspektioner av hälsosamhet och trygghet i förskoleenhetens miljö

En sektorsövergripande inspektion i förskoleenheten görs i samband med den sektorsövergripande inspektionen i skolan.

Borgå miljöhälsovård gör i enlighet med sin tillsynsplan ett inspektionsbesök i skolorna var tredje år. Man kommer överens om inspektionerna på förhand och vid behov ber man en ansvarig för fastighetsskötseln att delta i inspektionen. I inspektionerna konsulterar man användare, gör observationer och bedömer om lokalerna är allmänt snygga och rena, om konstruktionerna hållits i skick och underhållits samt om lokalerna är hälsosamma och trygga. Genom inspektionerna bedömer man också inneluftens kvalitet och ventilationens tillräcklighet, buller som verksamheten orsakar, lokalernas

lämplighet till användningsändamålet samt lokalernas tillräcklighet i relation till barnantalen. Om inspektionen utarbetas en inspektionsrapport som skickas till deltagarna och elevhälsans styrgrupp. Rektorn kontakter vid behov fastighetsägaren om eventuella konstaterade brister. De brister som observerats i inspektionen måste åtgärdas inom utsatt tid.

Vårdnadshavarna, personalen, föräldraföreningen och samarbetsparterna informeras om läroanstaltens sektorsövergripande inspektion. Den generellt inriktade elevhälsan fyller tillsammans i en sammandragsblankett (Institutet för hälsa och välfärd) om den sektorsövergripande inspektionen i läroanstalten. Blanketten skickas till ordföranden av Lovisa stads styrgrupp för elevhälsa för kännedom. Styrgruppen för välfärdsarbetet för barn och unga får årligen en sammanfattning av det förra läsårets inspektioner på allmän nivå.

3.2 Generellt inriktad elevhälsa inom den grundläggande utbildningen och förberedande undervisningen

I utbildningsanordnarens elevhälsoplan beskrivs följande:

- praxis och centrala resultat av övervakningen av elevernas och skolgemenskapens välbefinnande, hälsa och trygghet
- ledning och sammansättning av och verksamhetssätt för de skolspecifika elevhälsogrupperna
- förebyggande av användning av tobaksprodukter och andra rusmedel och ingripande i användningen
- samarbete och praxis vid inspektioner av skolmiljöns hälsosamhet och säkerhet samt skolgemenskapens välbefinnande.

Om förebyggande och planmässig kontroll av frånvaro och ingripande i frånvaro bestäms i kapitel 5.1 Gemensamt ansvar för skoldagen och 5.6 Frågor som avgörs på lokal nivå i Grunderna för läroplanen.

3.2.1 Verksamhetssätt och praxis för skolans generellt inriktade välfärdsgrupp

För planeringen, utvecklingen, genomförandet och bedömningen av generellt inriktat arbete svarar skolans generellt inriktade elevhälsogrupp, som leds av rektorn eller biträdande rektorn. Planeringen innebär koordinering av elevhälsan som helhet i skolan och således också att man kommer överens om den individuellt inriktade elevhälsans verksamhetssätt och samarbetspraxis. Planeringen och genomförandet av den generellt inriktade elevhälsan är gruppens viktigaste uppgift. Detta innebär uppgifter som inbegriper att säkerställa att skolmiljön är hälsosam och trygg och gemenskapen mår bra samt att utveckla och genomföra verksamhet som stöder välbefinnande och lärande.

Den generellt inriktade elevhälsogruppen har till exempel följande uppgifter:

- Skapande av strukturer och verksamhetssätt för generellt inriktat och förebyggande arbete

- Användning av klass- och skolspecifik välfärdsinformation i planeringen och definierandet av den generellt inriktade elevhälsans åtgärder
- Beredning och uppdatering av skriftliga planer
- Meddelande om verksamhetsätten och planerna
- Främjande av elevernas och vårdnadshavarnas delaktighet
- Främjande av interaktion och socialt välbefinnande
- Planering av hur känslö- och interaktionsfärdigheter kan stärkas och säkerställande av enhetliga verksamhetsätt
- Stödjande av arbetsro
- Förebyggande av mobbning, trakasserier och våld och överenskommande om verksamhetsätt för att ingripa i dem
- Övervakning och bedömning av tillståndet för trygghet och välbefinnande i skolgemenskapen och i grupperna samt effektiviteten av den generellt inriktade elevhälsan

Den generellt inriktade elevhälsogruppens arbete är generellt inriktat och förebyggande. Arbetet kan vara inriktat på en grupp, en klass eller hela gemenskapen. Ärenden behandlas på en allmän och generell nivå, och gruppen behandlar aldrig ett ärende som gäller en enskild elev. Generellt inriktade åtgärder kan riktas mot alla medlemmar i gemenskapen eller koncentreras till exempel på en grupp där man har observerat mobbning eller problem med arbetsro.

Den generellt inriktade välfärdsgruppen är sektorsövergripande och den leds av rektorn. Utöver rektorn eller biträdande rektorn är andra medlemmar i gruppen hälsovårdaren, psykologen, kuratorn, specialläraren, elevhandledaren samt i några skolor välfärdshandledarna. Till gruppen kallas regelbundet också representanter för elever, vårdnadshavare och andra aktörer.

Elevhälsogruppen sammanträder regelbundet enligt en på förhand överenskommen tidtabell. Uppgifterna förutsätter att gruppen sammanträder planmässigt och tillräckligt ofta. Skolan meddelar internt om den generellt inriktade elevhälsan enligt den praxis som överenskommit i skolan. Vårdnadshavarna informeras via Wilma. Elevhälsogruppen planerar, bedömer och utvecklar sin verksamhet årligen. För att stödja planeringen för varje läsår skapas en årsklocka för elevhälsan.

Ärenden som behandlas i den generellt inriktade elevhälsogruppen dokumenteras i skolan på det sätt som man kommit överens om på förhand. Centrala behandlade ärenden meddelas internt och för vårdnadshavarna genom Wilma eller något annat elektroniskt system.

Åtgärder som anknyter till att förebygga användning av rusmedel beskrivs i en separat bilaga, såsom också modellen för ingripande i frånvaro. Frånvaromodellens praxis ingår också i skolornas läsårsplan.

3.2.2 Samarbete och praxis vid inspektioner av skolmiljöns hälsosamhet och säkerhet samt skolgemenskapens välbefinnande

Att sköta om att läroanstalter är hälsosamma och trygga samt att läroanstaltgemenskapen mår bra är en omfattande uppgift som kräver sektorsövergripande sakkunskap, och flera olika myndigheter svarar för den. Lagen om elev- och studerandevård (1287/2013) gör alla som arbetar i läroanstalter ansvariga för att ta hand om välbefinnandet i studiemiljön och gemenskapen inom den generellt inriktade elevhälsan. Hälsa- och sjukvårdslagen förpliktar skol- och studerandehälsovården att regelbundet genomföra inspektioner i läroanstalter tillsammans med andra myndigheter och aktörer.

Hälsosamheten, säkerheten och välbefinnandet i läroanstaltsmiljön kartläggs i samband med läroanstaltens sektorsövergripande inspektion vart tredje år. Om inspektionen utarbetas en inspektionsrapport. Inspektionen görs i samarbete med skolans personal, skol- och studerandehälsovården, hälsoinspektören, arbetarskyddspersonalen och vid behov med andra sakkunniga.

Eleverna, vårdnadshavarna, personalen, elevkåren och samarbetspartnerna informeras om läroanstaltens sektorsövergripande inspektion. Den generellt inriktade elevhälsan fyller tillsammans i en sammandragsblankett (Institutet för hälsa och välfärd) om den sektorsövergripande inspektionen i läroanstalten. Blanketten skickas till ordföranden i Lovisa stads styrgrupp för elevhälsa för kännedom.

Kontroll av och ingripande i frånvaron genomförs enligt en så kallad trappmodell för frånvaro.

Modellen beskrivs i bilaga 3. (bilagan uppdateras sommaren 2024)

4 ÅTGÄRDER FÖR ORGANISERING AV NÖDVÄNDIGA STÖDÅTGÄRDER, INDIVIDUELLT INRIKTAD ELEVVÄLSA

Med individuellt inriktad elevhälsa avses skolhälsovårdstjänsterna, kurators- och psykologtjänsterna inom elevhälsan samt den sektorsövergripande individuellt inriktade elevhälsa som gäller enskilda elever och utförs i en sektorsövergripande expertgrupp. Inom individuellt inriktad elevhälsa övervakar och främjar man elevens hälsa, välbefinnande, delaktighet och lärande som helhet, förebygger problem och erbjuder tidigt stöd.

Individuellt inriktad elevhälsa förutsätter alltid elevens och vid behov vårdnadshavarens samtycke.

Elevens delaktighet och åsikter ska beaktas i åtgärder och lösningar enligt elevens ålder och utvecklingsnivå. Bestämmelser om sekretess och utlämnande och mottagande av uppgifter ska följas i det individuellt inriktade arbetet.

4.1 Individuellt inriktad elevhälsa i förskoleundervisningen

När verksamhetskulturen vid förskoleenheten är som bäst beaktar den förskoleelevernas individuella behov och skapar samtidigt en gemensam känsla av välbefinnande. Välbefinnandeperspektivet sträcker sig till all verksamhet inom förskoleundervisningen och styr allas arbete. Med individuellt inriktad elevhälsa avses de rådgivningshälsovårdstjänster, de kurators- och psykologtjänster inom elevhälsan samt den sektorsövergripande individuellt inriktade elevhälsa som tillhandahålls enskilda förskoleelever.

Personalen inom förskoleundervisningen har en skyldighet att hänvisa förskoleelever och deras vårdnadshavare att söka sig till de elevhälsotjänster som de behöver. Det individuellt inriktade arbete som utförs inom förskoleundervisningen är både förebyggande och korrigerande.

4.1.1 Elevhälsoprocessen inom förskoleundervisningen

Barnen inom förskoleundervisningen i Lovisa omfattas av rådgivningstjänsterna. Skolornas elevhälsopersonal tillhandahåller psykolog- och kuratorstjänster som välfärdsområdets tjänster.

a) Rådgivningshälsovård

I rådgivningshälsovårdens individuellt inriktade uppgifter ingår att övervaka och främja elevernas hälsotillstånd genom hälsoundersökningar samt hälsorådgivning och handledning.

b) Psykolog- och kuratorstjänster

Med individuellt inriktade psykolog- och kuratorstjänster inom elevhälsan avses stöd och handledning inom förskoleundervisningen med vilka man främjar barnets lärande, välbefinnande samt sociala och psykiska färdigheter. Tjänsterna utförs i samarbete med förskoleelevens vårdnadshavare. Skolpsykologen svarar också för genomförandet av skolmognadstester för barn inom förskoleundervisningen med undantag av frivilliga tester.

c) Sektorsövergripande individuellt inriktad elevhälsa

Sektorsövergripande individuellt inriktad elevhälsa kan vara nödvändig för att utreda förskoleelevens behov av stöd och för att ordna elevhälsostöd. Den sektorsövergripande elevhälsan för en enskild elev utförs fall för fall i en sektorsövergripande expertgrupp som samlas enligt situationen och behovet. Målet med den individuellt inriktade elevhälsan är att främja förskoleelevens hälsa, välbefinnande och framsteg i studierna som helhet. I arbetet stöder man också vårdnadshavarna och vid behov hänvisar dem till tjänster utanför förskoleenheten.

Den sektorsövergripande expertgrupp som ska stöda ett enskilt barn sätts samman av den person som blir bekymrad för barnets välbefinnande, oftast förskoleläraren. Vårdnadshavarens samtycke begärs skriftligt med en separat blankett. Till expertgruppen kan kallas till exempel skolpsykologen, skolkuratorn, hälsovårdaren inom rådgivningstjänster och/eller barnets andra stödpersoner.

4.1.2 Sektorsövergripande expertgrupp inom förskoleundervisningen

Ärenden som anknyter till utredningen av en enskild förskoleelevs behov av stöd och till organiseringen av elevhälsotjänster för stödet behandlas i en sektorsövergripande expertgrupp. I behandlingen av ärendet kan delta utöver vårdnadshavarna behövliga samarbetsparter inom elevhälsan. Medlemmarna i gruppen har dessutom rätt att söka råd i elevens ärende från experter som de anser vara nödvändiga.

Till den sektorsövergripande expertgruppen kan utses experter som medlemmar bara med vårdnadshavarens samtycke. Den sektorsövergripande expertgruppen utser bland sina medlemmar en ansvarsperson. Gruppen samlas av en representant för elevhälsans eller förskoleenhetens personal.

Vårdnadshavarens samtycke begärs alltid på ett individualiserat sätt. Samtycket kan begäras muntligt när den sektorsövergripande expertgruppen och dess medlemmar börjar samlas ihop. Det muntliga samtycket bekräftas skriftligen genom att underskriva en blankett på första sammanträdet. Om det senare kommer ändringar i expertgruppens sammansättning, antecknar man dem i blanketten. Samtyckesblanketten arkiveras i skolan.

4.1.3 Utarbetande och bevarande av elevhälsojournaler inom förskoleundervisningen

En sektorsövergripande expertgrupp inom elevhälsan samlas vid behov för stöd av ett enskilt barn i syfte att utreda barnets behov av stöd och för att sköta om organiseringen av de tjänster som barnet behöver. Behandlingen av det enskilda barnets ärende i

expertgruppen ska dokumenteras i en elevhälsojournal bland promemoriorna i Wilma. I första hand är det den sammankallande som skriver promemorian. Också de andra medlemmarna i expertgruppen kan göra anteckningar i den. Promemoriorna i Wilma bildar utbildningsanordnarens elevhälsoregister, som utbildningschefen ansvarar för.

4.1.4 Praxis för att meddela barnets specialdiet eller medicinering inom förskoleundervisningen

Barnets specialdiet meddelas i början av läsåret på en elevinformationsblankett som returneras till skolan via läraren.

I regel ger man inte medicin till barnen under förskoledagen. Vårdnadshavarna ska i den mån det är möjligt be att läkaren ordinerar det sjuka barnet långverkande medicin som de kan ge barnet hemma före eller efter förskoleundervisningen och den småbarnspedagogik som kompletterar förskoleundervisningen.

Ifall barnet kan delta i förskoleundervisningen och medicinen måste ges barnet under förskoledagen, ger personalen den till barnet. Planer för läkemedelsbehandling utarbetas alltid på vårdnadshavarens initiativ. I utarbetandet av planen ska delta åtminstone en representant för vårdnadshavaren, en representant för hälsovården samt förskoleläraren och -handledaren. Planen utgår från skriftliga anvisningar från den läkare som sköter barnet. I anvisningarna förklarar läkaren hur läkemedelsbehandlingen ska utföras i förskoleenheten. Vårdnadshavarna levererar läkemedlen med doseringsinstruktionerna till förskoleundervisningen i originalförpackningen.

Medicinen förvaras i ett låsbart medicinskåp eller vid behov i kylskåpet.

4.2 Individuellt inriktad elevhälsa inom den grundläggande utbildningen

I utbildningsanordnarens elevhälsoplan beskrivs

- hur man hänvisar eleven till skolhälsovårds-, kurators- och psykologtjänster
- hur man sätter samman en sektorsövergripande expertgrupp för att stödja en enskild elev, skaffar samtycke och deltar i arbetet
- hur man utarbetar och förvarar elevhälsojournaler och utser en ansvarsperson för utbildningsanordnarens elevhälsoregister
- hur man ordnar den nödvändiga elevhälsan i samband med en disciplinär åtgärd eller då eleven förvägras deltagande i undervisningen
- verksamhetspraxis för lärarens bedömning av hur eleven klarar sig och mår (inkl. inhämtande av samtycke) inför de omfattande hälsoundersökningarna i årskurserna 1, 5 och 8
- praxis för meddelande av elevens specialdiet eller medicinering under skoldagen.

När verksamhetskulturen vid skolan är som bäst beaktar den elevernas individuella behov och skapar samtidigt en gemensam känsla av välbefinnande. Välbefinnandeperspektivet sträcker sig till all verksamhet i skolan och styr allas arbete. Med individuellt inriktad elevhälsa avses de skol- och studerandehälsovårdstjänster, de

kurators- och psykologtjänster inom elevhälsan samt den sektorsövergripande individuellt inriktade elevhälsa som tillhandahålls enskilda elever.

Personalen vid skolan och inom elevhälsan har en skyldighet att hänvisa elever och deras vårdnadshavare att söka sig till de elevhälsotjänster som de behöver. Den individuellt inriktade elevhälsan baserar sig alltid på frivillighet och dess utförande förutsätter samtycke. Det individuellt inriktade arbetet i skolan är både förebyggande och korrigerande.

4.2.1 Elevhälsoprocessen inom den grundläggande utbildningen och förberedande undervisningen

Eleverna har rätt till individuellt inriktad elevhälsa som består av:

a) Skolhälsovården

I skolhälsovårdens individuellt inriktade uppgifter ingår att övervaka och främja elevernas hälsotillstånd genom hälsoundersökningar samt hälsorådgivning och handledning. Också munhälsovårdens periodiska undersökningar i årskurserna 1, 3, 5 och 8 ingår i skolhälsovården. Dessutom baserar sig vården och övriga undersökningar vid munhälsovården på en individuell riskbedömning.

Klassläraren eller -föreståndaren ger på begäran skolhälsovårdaren en bedömning av elevens lärande och välbefinnande inför de omfattande hälsoundersökningarna för elever i årskurserna 1, 5 och 8. Vid behov ber klassläraren eller -föreståndaren om vårdnadshavarens samtycke för att överföra uppgifterna. Det räcker med vårdnadshavarens samtycke för att överföra informationen om eleven i årskurs 1 och 5, men i årskurs 8 krävs dessutom samtycke av eleven. Den vård som en elevs sjukdom kräver förverkligas inte som en skolhälsovårdstjänst.

b) Psykolog- och kuratorstjänster

Med individuellt inriktade psykolog- och kuratorstjänster inom elevhälsa avses stöd och handledning för studier och skolgång genom vilka man främjar elevens lärande, välbefinnande samt sociala och psykiska färdigheter. Skolans personal hänvisar aktivt elever till elevhälsotjänster. Initiativtagaren kan också vara eleven själv eller elevens vårdnadshavare.

I skolpsykologens uppgifter inom den individuellt inriktade elevhälsan ingår bland annat kartläggning av inlärningssvårigheter, psykologiska undersökningar och bedömning av vårdbehov, att hänvisa elever till fortsatta undersökningar och rehabilitering samt samtals- och stödbesök.

Skolkuratorns uppgifter som del av den yrkesövergripande elevhälsan är att främja välbefinnandet i skol- och studiegemenskapen samt att samarbeta med elevernas familjer och andra närstående och att stödja elevernas lärande och välbefinnande samt delaktighet.

Situationer där skolkuratoren kan stödja eleven gäller till exempel problem med

skolgång, kompisrelationer eller familjen. Det primära målet är att försöka förebygga svårigheter.

Den individuellt inriktade elev- och studerandevården innebär att träffa och lyssna på elever och vårdnadshavare, handleda och ge råd till elever, vårdnadshavare och lärare, att utföra kartläggningsarbete, ge servicehandledning och att konsultera samarbetspartner. Tjänsterna är konfidentiella och frivilliga.

Centrala lagar som reglerar skolkuratorns klientarbete är bland annat lagen om elev- och studerandevård, lagen om grundläggande utbildning, barnskyddslagen, lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården och socialvårdslagen. Skolkuratoren följer i sitt arbete de yrkesetiska principerna för socialarbetet.

c) Sektorsövergripande individuellt inriktad elevhälsa

Sektorsövergripande individuellt inriktad elevhälsa kan vara nödvändigt för att utreda elevens vårdbehov och ordna elevhälsostöd. Sektorsövergripande elevhälsa för enskilda elever utförs fall för fall i en sektorsövergripande expertgrupp som samlas enligt situationen och behovet.

Målet med den individuellt inriktade elevhälsan är att främja elevens hälsa, välbefinnande och framsteg i studierna som helhet. I arbetet stöder man också vårdnadshavarna och vid behov hänvisar dem till tjänster utanför skolan.

4.2.2 Sektorsövergripande expertgrupp inom den grundläggande utbildningen

Ärenden som anknyter till utredning av enskilda elevers behov av stöd och organisering av elevhälsotjänster behandlas i en sektorsövergripande expertgrupp. I behandlingen av ärendet kan delta behövliga samarbetsparter inom elevhälsan eller elevens närstående. Medlemmarna i gruppen har dessutom rätt att söka råd i elevens ärende från experter som de anser vara nödvändiga.

Experter kan utses som medlemmar i den sektorsövergripande expertgruppen bara med elevens samtycke, eller med hans vårdnadshavares samtycke om eleven inte har förutsättningar att bedöma vad samtycket innebär. Den sektorsövergripande expertgruppen utser bland sina medlemmar en ansvarsperson. Gruppen samlas av en representant för elevhälsans eller skolans personal, ofta av elevens egen lärare eller klassföreståndare.

Elevens eller vårdnadshavarens samtycke begärs alltid med en individualiserad skriftlig blankett. Samtycket kan begärs muntligt när den sektorsövergripande expertgruppen och dess medlemmar börjar samlas ihop. Det muntliga samtycket bekräftas skriftligen på en separat blankett då gruppen samlas första gången. Om det senare kommer ändringar i expertgruppens sammansättning, antecknar man dem i blanketten. Samtyckesblanketten arkiveras i skolan i samband med elevhälsojournalen.

4.2.3 Utarbetande och förvarande av elevhälsojournaler inom den grundläggande utbildningen

Den sektorsövergripande expertgruppen inom elevhälsan samlas vid behov för att stöda en enskild elev i syfte att utreda elevens behov av stöd och för att sköta om organiseringen av de tjänster som eleven behöver.

Om behandlingen av ett ärende som gäller en enskild elev i expertgruppen ska utarbetas en elevhälsojournal. Ansvarspersonen i gruppen antecknar de uppgifter som är nödvändiga för att ordna och genomföra den individuellt inriktade elevhälsan i elevhälsojournalen. Också de andra medlemmarna i expertgruppen kan göra anteckningar i den. Vanligtvis skrivs elevhälsojournalen av den som sammankallade expertgruppen. Elevhälsojournalen upprättas i Wilma. I elevhälsojournalen ska också skrivas in en anteckning om samtycket till att ärendet behandlas i den sektorsövergripande expertgruppen. Den utskrivna elevhälsojournalen förvaras tillsammans med den bifogade samtyckesblanketten i skolan på samma sätt som andra sekretessbelagda dokument. Skolans rektor svarar för de uppgifter som anknyter till registret för den skola som hen leder.

På utlämnande av offentliga personuppgifter i elevregistret tillämpas 16 § 3 momentet i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Ifall sekretessbelagda uppgifter ingår i de uppgifter som ska lämnas ut, får uppgifterna i enlighet med 26 § i offentlighetslagen lämnas ut endast med samtycke eller om det i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att få uppgifter eller skyldigheten att lämna ut uppgifter. Föreskrifterna om utlämnande av uppgifter gäller också överföring av uppgifter mellan välfärdsområdet och skolväsendet.

4.2.4 Plan för elevens stöd i situationer där eleven förvägras undervisning, under förvägrandet och vid återgång till undervisning

Om eleven förvägras deltagande i undervisningen på grund av att det finns risk för att elevens våldsamma eller hotfulla beteende hotar säkerheten för en annan elev eller en person som arbetar i skolan eller i någon annan undervisningslokal eller på grund av att elevens störande beteende försvårar undervisningen eller därtill hörande verksamhet i orimlig grad, har eleven rätt till elevhälsostöd. Efter att eleven har betett sig på ovannämnt sätt eller fått veta om att hen förvägras undervisning har eleven möjlighet att diskutera frågan med psykologen eller kuratorn inom elevhälsan. Under den tid då eleven förvägras undervisning har hen möjlighet att träffa psykologen eller kuratorn inom elevhälsan personligen i skolan eller på någon annan överenskommen plats. När eleven har återvänt till skolan efter förvägrandet att delta i undervisningen, sammankallar man vid behov en sektorsövergripande expertgrupp för att utreda elevens behov av elevhälsostöd och för att ordna tjänsterna.

5 ORDNANDE AV SAMARBETE MED AKTÖRER SOM STÖDER ELEVENS VÄLBEFINNANDE

Elevhälsan är ett gemensamt uppdrag för alla som arbetar inom skolgemenskapen och för de yrkesutbildade personerna inom elevhälsotjänsterna. Inom elevhälsan är det centralt att elever, vårdnadshavare och de som arbetar inom undervisningsväsendet och elevhälsotjänsterna deltar i planeringen, genomförandet och utvärderingen av förfaringssätten inom elevhälsan. Detta förutsätter gemensamma förfaringssätt och framför allt samarbete mellan utbildningsanordnaren och välfärdsområdet.

Lovisa stads elevhälsoplan har förberetts genom samarbete mellan den lokala styrgruppen för elevhälsa och den läroplansarbetsgrupp som består av rektorerna i Lovisa. Elevhälsoplanen har behandlats i Lovisa stads och Lapträsk kommuns styrgrupp för elevhälsa, i vilken psykolog- och kuratorstjänsterna vid Östra Nylands välfärdsområde och skolhälsovården finns representerade.

Det ges ut information om elevhälsan via skolornas egna informationskanaler och på Lovisa stads webbplats, där också Lovisa stads elevhälsoplan och dess bilagor finns publicerade.

Personalen, vårdnadshavarna, eleverna och anställda vid välfärdsområdet hördes i april 2023 genom en enkät som skickades till följande grupper i Lovisa:

- skolorna inom den finska och svenska grundläggande utbildningen
- finska och svenska gymnasiet
- via Wilma: eleverna inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen, gymnasiestuderandena och alla dessas vårdnadshavare
- den elevhälsopersonal vid Östra Nylands välfärdsområde som arbetar i Lovisa.

5.1 Ordning av samarbete inom förskoleundervisningen

I utbildningsanordnarens elevhälsoplan beskrivs

- barnens, vårdnadshavarnas, förskoleundervisningspersonalens och elevhälsotjänsternas deltagande i utarbetandet av undervisningsanordnarens elevhälsoplan och i genomförandet av generellt inriktad elevhälsa
- introduktionen för undervisningspersonalen och övrig personal inom förskoleundervisningen och säkerställandet av deras kunskaper om det generellt inriktade arbetet
- det yrkesövergripande samarbetet inom elevhälsan i samband med intensifierat och särskilt stöd och sjukhusundervisning
- samarbetet med aktörer som stöder välbefinnandet hos barn inom förskoleundervisning och övriga barn, såsom familjerådgivningen, barnskyddet och den specialiserade sjukvården

- hur barn, vårdnadshavare, personal och samarbetspartner informeras om principerna och verksamheten för den generellt inriktade och individuellt inriktade elevhälsan.

Att stärka förskoleelevers och vårdnadshavares delaktighet är en viktig del av förskoleenhetens verksamhetskultur. Förskoleeleverna och deras vårdnadshavare ska ha möjlighet att delta i förskolegemenskapens verksamhet och i utvecklingen av den genom strukturerna och förfaringssätten på enheten. Genom vårdnadshavarnas delaktighet och samarbetet mellan hem och förskoleundervisning kan man på ett betydande sätt stärka välbefinnandet hos och säkerheten för förskoleeleverna, grupperna och hela förskoleundervisningen. Elevhälsan genomförs som ett planmässigt samarbete med förskoleeleverna och deras vårdnadshavare.

5.1.1 Yrkesövergripande samarbete med elevhälsan i samband med intensifierat och särskilt stöd

Förskoleundervisningspersonalen observerar och bedömer hur tillräckligt det stöd som barnet får är. Om ett barn inom förskoleundervisningen behöver regelbundet stöd eller flera stödformer samtidigt, ska förskoleläraren upprätta en pedagogisk bedömning för intensifierat stöd. Inledandet och anordnandet av intensifierat stöd behandlas yrkesövergripande utgående från den pedagogiska bedömningen i samarbete med vårdnadshavarna och den yrkesutbildade elevhälsopersonalen. Uppgifter om behandlingen antecknas i den pedagogiska bedömningen. I den pedagogiska bedömningen bedöms också vilka tjänster och särskilda hjälpmedel barnet behöver för att kunna delta i förskoleundervisningen.

Innan beslut om särskilt stöd fattas ska den som anordnar förskoleundervisningen göra en pedagogisk utredning om barnet i Wilma. Barnets förskolelärare upprättar i samarbete med specialläraren en skriftlig utredning om barnets framsteg i lärandet. För utredningen ska inhämtas de sakkunnigutlåtanden som behövs från elevhälsotjänsterna eller den enhet där barnet får vård. Den pedagogiska utredningen behandlas yrkesövergripande under ledning av rektorn, efter vilket utbildningsdirektören fattar beslut om barnets behov av särskilt stöd.

5.1.2 Samarbete med aktörer som stöder välbefinnandet hos barn inom förskoleundervisning och övriga barn, såsom familjerådgivningen, barnskyddet och den specialiserade sjukvården

Samarbete görs fall för fall enligt de verksamhetsmodeller som används, bland annat med rehabiliteringstjänsterna för barn, den barnpsykiatriska enheten, familjerådgivningen, familjesocialarbetet, barnskyddet, hälsovårdstjänsterna, den specialiserade sjukvården och polisen. Också representanter för tredje sektorn kan bjudas med i samarbetet.

5.2 Ordnande av samarbete inom den grundläggande utbildningen

I utbildningsanordnarens elevhälsoplan beskrivs

- elevernas, vårdnadshavarnas, undervisningsväsendepersonalens och elevhälsotjänsternas deltagande i utarbetandet av utbildningsanordnarens elevhälsoplan och i genomförandet av generellt inriktad elevhälsa

- introduktionen för skolans undervisningspersonal och övriga personal och säkerställandet av deras kunskaper om det generellt inriktade arbetet
- det yrkesövergripande samarbetet inom elevhälsan i samband med intensifierat stöd, särskilt stöd, flexibel grundläggande utbildning och sjukhusundervisning
- samarbetet med andra aktörer som stöder elevernas välbefinnande, såsom ungdomstjänsterna, barnskyddet, den specialiserade sjukvården och polisen
- hur elever, vårdnadshavare, personal och samarbetspartner informeras om principerna och verksamheten för den generellt inriktade och individuellt inriktade elevhälsan.

Arbetet i skolan bygger på elevernas delaktighet och på att de blir hörda. Elevernas delaktighet är en viktig del av skolans verksamhetskultur. Utbildningsanordnaren ska främja alla elevers delaktighet och se till att de har möjlighet att delta i skolans verksamhet och utveckling samt att säga sina åsikter i frågor som gäller elevernas ställning. Eleverna ska också ges möjlighet att delta i beredningen av läroplanen och de planer som hänför sig till den (inklusive elevhälsoplanen). Vårdnadshavarnas delaktighet och möjlighet att engagera sig i arbetet vid skolan och utvecklingen av den är en viktig del av skolans verksamhetskultur. Genom samarbetet mellan hemmet och skolan kan man öka välbefinnandet i skolan och utveckla gemenskapsbaserade verksamhets sätt. Elevhälsan genomförs som ett planmässigt samarbete med eleverna och deras vårdnadshavare.

Med tanke på genomförandet av planen är det viktigt att hela skolgemenskapen känner till innehållet i planen och kan förfara enligt det då det behövs. För personalen erbjuds regelbundet sådan introduktion och möjlighet att utveckla sin kompetens som behövs för att säkerställa att planen genomförs. Personalen tillfrågas årligen om sina fortbildningsönskemål. Vid utarbetandet och verkställandet av planen samarbetar man aktivt med representanter för elevhälsan. Vid uppdateringen av planen samarbetar man vid behov och i den mån det är möjligt med elevernas vårdnadshavare samt med välfärdsområdet och andra myndigheter.

Eleven och hans vårdnadshavare informeras om den enskilda elevens rättigheter inom elevhälsan och om den förfaring och den databehandling som lagen förutsätter vid behandlingen av frågor. Skolan informerar om den generellt inriktade elevhälsan enligt överenskommen praxis. Information om viktiga ärenden som behandlats av den generellt inriktade elevhälsogruppen meddelas på skolans webbsidor eller via Wilma.

5.2.1 Yrkesövergripande samarbete inom elevhälsan i samband med intensifierat stöd, särskilt stöd, flexibel grundläggande utbildning och sjukhusundervisning

I skolorna i Lovisa planeras och utvärderas stödåtgärderna för samtliga elevers stöd på ett yrkesövergripande sätt. Viktigt är den pedagogiska sakkunskapen samt lärarnas, elevhälsans och familjens samarbete för att tidigt identifiera elevens behov av stöd, för att uppskatta behovet av stöd och för att planera och genomföra stödet.

Då det gäller intensifierat stöd och särskilt stöd behandlas följande dokument och frågor i Lovisa under ledning av rektorn genom en yrkesövergripande behandling med yrkesutbildade personer inom elevhälsan:

- pedagogisk bedömning: behovet av intensifierat stöd, inledande och ordnande av stödet och elevens återgång till allmänt stöd
- pedagogisk utredning: behovet av särskilt stöd, inledande och ordnande av stödet och elevens återgång till intensifierat stöd
- upprättande av IP och granskning av det särskilda stödet:
IP:n upprättas tillsammans med de lärare som undervisar eleven samt vårdnadshavaren, eleven själv enligt hens förutsättningar och vid behov med skolans sakkunniga inom elevhälsan. IP:n utvärderas alltid då behovet av stöd förändras eller minst en gång per år. Planen utvärderas under ledning av läraren tillsammans med vårdnadshavaren och vid behov med sakkunniga inom elevhälsan. Det särskilda stödet granskas i samarbete med lärarna, vårdnadshavaren, eleven och yrkesutbildade personer inom elevhälsan.

5.2.2 Samarbete med aktörer inom individuellt inriktad elevhälsa och med tjänster och samarbetspartner utanför skolan

Samarbete görs fall för fall enligt de verksamhetsmodeller som används, bland annat med ungdomstjänsterna, familjesocialarbetet, barnskyddet, familjerådgivningen, rehabiliteringstjänsterna för barn, hälsovårdstjänsterna, den specialiserade sjukvården och polisen. Också representanter för tredje sektorn kan bjudas med i samarbetet.

6 PLAN FÖR HUR BARN, ELEVER OCH STUDERANDE SKYDDAS MOT VÅLD, MOBBNING OCH TRAKASSERIER SAMT KRISPLAN

Eleven har rätt till en trygg studiemiljö, vilken inbegriper fysisk, psykisk, social och pedagogisk trygghet. För att utbildningsanordnaren ska kunna säkerställa tryggheten behövs planmässig utveckling av verksamhetskulturen, gemensam beredning och skapande av gemensamma förfaringssätt med skolorna. Utbildningsanordnaren ska göra sin personal och de yrkesutbildade personerna inom elevhälsotjänsterna förtroga med hur man ska förfara vid olika problemsituationer och ansvarar för informering och för att uppdatera planen.

I utbildningsanordnarens elevhälsoplan beskrivs separat åtgärderna för att förebygga och övervaka förekomsten av våld, mobbning och trakasserier och för att ingripa i problemsituationer. I elevhälsoplanen beskrivs också uppföljningspraxisen. I planen beskrivs skyldigheten för läraren, rektorn och ledaren för förskoleenheten att meddela fall av trakasserier, mobbning, diskriminering och våld som hen fått kännedom om och som ägt rum i lärmiljön eller på skolvägen till vårdnadshavaren eller en annan laglig företrädare för den misstänkta och den som utsatts för händelsen. Därtill beskrivs de förfaringssätt genom vilka elever som behöver stöd hänvisas till elevhälsotjänsterna. Beskrivningen av samarbetet med vårdnadshavarna och samarbetet med myndigheter, inklusive förfaringssätten i fråga om anmälningsskyldigheten till socialväsendet och/eller polisen, är en del av planen.

I utbildningsanordnarens elevhälsoplan ingår en krisplan där det beskrivs hur man ska förfara vid akuta kriser och hotfulla eller farliga situationer. I planen beskrivs hur man förebygger, förbereder sig för och förfar vid krissituationer samt hur man övar upp handlingsberedskapen. I planen beskrivs också principerna för ledning av denna helhet, samarbetet och arbets- och ansvarsfördelningen. I planen beskrivs principerna för intern och extern kommunikation och för informeringen mellan utbildningsanordnaren och skolan. Planen förbereds i samarbete med myndigheterna inom välfärdsområdet och andra myndigheter med beaktande av övriga anvisningar som gäller hotfulla och farliga situationer och krissituationer samt principerna för ordnande av psykosocialt stöd.

6.1 Plan för hur eleverna skyddas mot våld, mobbning och trakasserier

Varje elev har rätt till en trygg studiemiljö. En trygg studiemiljö består av psykiska, sociala och fysiska faktorer. Skapande av en trygg studiemiljö är en gemensam uppgift för alla vuxna inom förskoleundervisnings-, skol- och gymnasiegemenskapen. En trygg verksamhetskultur stärks genom undervisning i känslö- och interaktionsfärdigheter och med hjälp av generellt inriktad och individuellt inriktad elevhälsa. Lovisa stad följer verksamhetsmodellen KiVa Skola i syfte att förebygga mobbning och vid ingripande i mobbningsituationer.

6.2 Förfaring vid akuta kriser och hotfulla eller farliga situationer

Krisplanen för Lovisa stads skolor finns bland elevhälsoplanens bilagor och i skolans egen säkerhetsmapp. I varje skola ska man se till att personalen känner till innehållet i säkerhetsmappen och krisplanen och förfar enligt det.

7 TILLSYN ÖVER ELEVHÄLSAN

Utbildningsanordnaren ansvarar i samarbete med undervisningsväsendet och social- och hälsovårdsväsendet i den kommun där läroanstalten är placerad för genomförandet av egenkontroll inom elevhälsan som helhet. Utbildningsanordnaren ska utvärdera genomförandet av och genomslagskraften för elevhälsan tillsammans med undervisningsväsendet i kommunen och social- och hälsovårdsväsendet i välfärdsområdet och delta i extern utvärdering av elevhälsan. De viktigaste resultaten av utvärderingen ska offentliggöras. (Lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, § 25, ändrad genom lag 633/2021)

7.1 Genomförande av egenkontroll i Lovisa

I Lovisa har inrättats en sektorsövergripande styrgrupp för elevhälsa, som är gemensam för Lovisa stad och Lapträsk kommun och där utbildningsanordnaren och Östra Nylands välfärdsområde finns representerade. Direktören för centralen för bildning och välfärd i Lovisa stad är styrgruppens ordförande.

Styrgruppen för elevhälsa

- ansvarar för att Lovisa stads elevhälsoplan färdigställs och genomförs
- säkerställer att informeringen om de tillgängliga elevhälsotjänsterna genomförs via rektorerna till skolornas personal samt elever och vårdnadshavare
- ansvarar för allmän planering, utveckling, uppföljning, styrning och utvärdering av elevhälsan
- samlar skolvisa uppgifter
- övervakar att de lagstadgade elevhälsotjänsterna tillhandahålls
- för ärenden till den regionala samarbetsgruppen för elevhälsa mellan Östra Nylands välfärdsområde och utbildningsanordnarna.

9. MÖJLIGHETER ATT STUDERA MODERSMÅL OCH LITTERATUR, DET ANDRA INHEMSKA SPRÅKET OCH FRÄMMANDE SPRÅK

Studier i lärokurserna i modersmål och litteratur

Inom läroämnet modersmål och litteratur erbjuds två olika lärokurser: svenska och litteratur och finska och litteratur.

I det andra inhemska språket finns det A- och B-lärokurser i finska och svenska samt modersmålsinriktade lärokurser avsedda för tvåspråkiga elever.

Lärokurser i det andra inhemska språket och främmande språk

Elevernas studieprogram innehåller minst en lång och en medellång lärokurs i språk. Av dessa ska det ena vara det andra inhemska språket (svenska eller finska) och det andra engelska. A-lärokurser samt modersmålsinriktade lärokurser i finska och svenska är långa lärokurser. B1-lärokurser är medellånga lärokurser. Dessutom kan utbildningsanordnaren erbjuda olika långa lärokurser i andra språk som valfria och frivilliga språkstudier enligt språkprogrammet i Lovisa. Se kapitel 13.

10. SÄRSKILDA FRÅGOR SOM ANKNYTER TILL SPRÅK OCH KULTUR

11. UNDERVISNING PÅ TVÅ SPRÅK

Skolans undervisningsspråk är finska eller svenska. I undervisningen kan enligt lagen om grundläggande utbildning även andra språk utöver skolans egentliga undervisningsspråk användas, om man bedömer att det inte försämrar elevernas möjligheter att följa med undervisningen.

Undervisningsspråket som fastställs i lagen om grundläggande utbildning bestämmer på vilket språk undervisningen i modersmål och litteratur ges.

Lovisa håller på att genomföra ett tvåspråkighetsprojekt i enlighet med en motion som väckts i stadsfullmäktige. Syftet med projektet är att utveckla och utöka det tvåspråkiga samarbetet mellan Forsby skola och Koskenkylän koulu och att fortsätta att stöda tvåspråkigheten mellan Isnäs skola och Isnäs koulu.

Språkbadsundervisning erbjuds inte i Lovisa.

12. VALFRIHET I LOVISA

Syftet med de valfria ämnena är att fördjupa och bredda elevens kunskaper enligt elevens val. De valfria ämnena ska främja de mål som fastställts för den grundläggande utbildningen.

- Fördjupade valfria lärokurser ska fördjupa och/eller bredda målen och innehållet i de gemensamma läroämnena.
- Tillämpade valfria ämnen kan innehålla element från flera olika läroämnena eller mångsidiga lärområden. Tillämpade valfria ämnen bidrar till att främja samarbetet mellan läroämnena, till exempel inom konst- och färdighetsämnena, informations- och kommunikationsteknik, konsument- och ekonomikunskap, global fostran och studier i drama.

Läroplanens värden och mångsidiga lärområden utgör grunden för de valfria ämnena. Vid planeringen och genomförandet av innehåll betonas främjandet av samarbete mellan olika läroämnena samt elevernas delaktighet och aktiva roll.

De valfria ämnenas exakta innehåll bestäms i respektive skola och antecknas i meddelandet om valfria ämnen. Ämnets namn, mångsidiga lärområde, kursens mål och innehåll antecknas i meddelandet. De årliga skolvisa valfria ämnena planeras tillsammans med skolans elever och personal. Meddelandet om valfria ämnen delas ut till eleverna och dessutom till vårdnadshavarna.

I Lovisa anvisas de valfria konst- och färdighetsämnena i årskurs 3–6 för gemensam undervisning i musik (2 årsveckotimmar), bildkonst (1 årsveckotimme) och slöjd (3 årsveckotimmar). I årskurs 4–6 studerar man valfria ämnen en årsveckotimme per årskurs. Undervisningen kan ordnas enligt skolans val alternativt på följande sätt:

- en lektion/vecka under hela läsåret
- två lektioner/vecka under antingen hela höst- eller vårterminen eller varannan vecka.

Eleven och vårdnadshavaren informeras om de valfria ämnena för kommande läsår under vårterminen. Valet ska göras senast i maj. Valet är bindande och görs elektroniskt eller i pappersform.

I genomförandet av de valfria ämnena betonas elevcentrerade arbetssätt, varierande lärmiljöer och principen om att lära sig genom att göra.

Valfria ämnen i årskurserna 4–6 bedöms som godkänd eller underkänd kurs. Valfria ämnen i årskurserna 7–9 bedöms med siffervitsord med undantag av valfria ämnen med en omfattning på en årsveckotimme. I konst- och färdighetsämnena ges alltid ett siffervitsord (4–10).

I årskurs 7–9 studeras 11 årsveckotimmar valfria ämnen. I Lovisa omfattar de valfria ämnena i årskurs 8 sju årsveckotimmar, av vilka tre årsveckotimmar används för valfria konst- och färdighetsämnena. I årskurs 9 uppgår antalet årsveckotimmar i valfria ämnen till

fyra, av vilka två används för konst- och färdighetsämnena. De valfria ämnena fastställs för varje läsår i meddelandet om valfria ämnen.

I årskurs 7–9 kan det inrättas idrottsbetonade klasser inom allmän undervisning inom ramen för timresursen.

Den idrottsbetonade klassen är en undervisningsgrupp inom allmän undervisning, där eleverna i årskurs 7 får en årsveckotimme mer undervisning i gymnastik än övriga undervisningsgrupper. I årskurs 8 och 9 innebär idrottsbetoningen att 2 årsveckotimmar av de valfria konst- och färdighetsämnena används för idrottsbetonad undervisning under bägge läsåren.

Timfördelningen för den idrottsbetonade klassen avviker från den lokala timfördelningen för årskurs 7 och 8 så att det för årskurs 7 anvisas en årsveckotimme mer valfria konst- och färdighetsämnena i gymnastik. På motsvarande sätt överförs en årsveckotimme historia från de gemensamma läroämnena till årskurs 8.

Andel gymnastik och valfria ämnen:	Årskurs 7	Årskurs 8	Årskurs 9
”Obligatorisk” gymnastik, gemensam för alla enligt läroplanen	2 timmar	3 timmar	2 timmar
Gymnastik (konst- och färdighetsämnena) för idrottsbetonade klassen	1 timme	2 timmar	2 timmar
Valfri gymnastik		2 timmar	
Fritt valbart valfritt ämne		2 timmar	2 timmar